ziariştilor - alte două machete - una, ilustrînd o sală pentru „jocuri sportive" (cu porţi şi panouri mobile, pe dublu plan) şi alta, vizînd un circuit pentru alergări de cros pe teren variat. Două machete-proiect pentru o viitoare expoziţie de arhitectură sportivă.

...Cel mai eficace jucător de rugby din Anglia, **Husty Hare** (cu numele său întreg William Henry Hare), fundaş al XV-lui Marii Britanii, jucător la Leicester, 5 007 puncte înscrise în 20 de ani (acum are 31) a debutat în sportul cu balonul oval la 9 ani. Timp de doi ani n-a făcut altceva decît să exerseze tehnica pasei şi a placajului. Abia după aceea a fost promovat într-o echipă şi a participat la un meci între două buturi. „Anii aceia de ucenicie au fost hotărîtori pentru cariera mea de rugbyst" - afirma Husty Hare după meciul Anglia-Franţa în care apreciatul fundaş insular a înscris 14 puncte (din cele 18 realizate de echipa sa...).

...Un recordman cu adevărat pare să fie micul **Bora Zivojnovici** din oraşul iugoslav Niş: el a înregistrat nu mai puţin de 14 „aşi" într-un singur meci de tenis din cadrul campionatului şcolii tehnice din localitate, meci pe care, dealtfel, l-a şi cîştigat. O menţiune: fratele

său mai mare, Bojidar, face parte din lotul de tenis al Iugoslaviei. Bora are, deci, cui să semene!

...Un virtuos recordman se anunţă a fi şi **Michel Saly,** în vîrstă de 12 ani. Luînd parte la Nairobi la „Marlboro Safaray Rallye", într-o cursă rezervată începătorilor, micul Michel a terminat cu un avans de aproape un minut înaintea multor automobilişti maturi. Maşina sa e un Renault 5. O conduce, pe un circuit închis, de mai bine de doi ani. Un viitor Nicki Lauda, Alain Prost, Keke Rosberg sau Elio de Angelis?

...Un mare muşchetar în... devenire promite să ajungă şi **Bojco Danev,** elev la o şcoală primară din oraşul bulgar Plovdiv. Specializat iniţial în floretă (la 7 ani), Bojco a optat ulterior pentru sabie, probă în care de trei ani încoace nu mai are nici un adversar. Campion al Plovdiv-ului la nivelul copiilor, Bojco Danev a fost declarat şi campion al ţării, în toamna trecută, la Sofia, după 14 asalturi cîştigate consecutiv şi fără nici o pierdere. Un excelent succesor pentru fraţii Etropolski, marile vedete din scrima bulgară (şi mondială), afirmă specialiştii!

...Cu 1,82 m înălţime la vîrsta de 13 ani, **Boleslav Kudrna** din Kosica este considerat cel mai mare... viitor baschetbalist al Cehoslovaciei. Practică sportul cu mingea la coş de 4 ani, fiind, încă de la început, pivot al echipei şcolii sale iar de anul trecut, şi al selecţionatei de copii a oraşului Kosica, situată pe locul doi pe ţară în întrecerea formaţiilor similare.

DE LA FLORIN GHEORGHIU LA MAREA AVENTURĂ A ŞAHULUI

„Sportul minţii", şahul, a fost îmbrăţişat, se ştie, de multe zeci de milioane de oameni din lumea întreagă. Motive au fost şi sînt destule, cert este că tensiunea luptei sportive dintre două minţi, care imaginează pe o tablă cu numai 64 de pătrăţele combinaţii, tactici, variante şi subvariante aşteptate sau neaşteptate, captivează, uimeşte şi te atrage progresiv prin frumuseţea aparte pe care o oferă, adeseori spectaculos, inteligenţa aplicată sub privirile noastre.

În rîndurile ce urmează, care se vor doar o „secţiune" în marea aventură a şahului, vă propunem doar cîteva teme pe care le socotim utile pentru pasionaţii şahului, cu precădere pentru cei mici de vîrstă, dar cu visuri mari.

Florin Gheorghiu de la A spre Z...

Toţi iubitorii şahului din ţara noastră îl cunosc – mai mult sau mai puţin – pe Florin Gheorghiu. Pentru a elimina aproximaţiile şi pentru că Florin Gheorghiu, cel mai mare şahist român al tuturor timpurilor, merită cu prisosinţă o prezentare cît mai exactă, iată în rîndurile care urmează „cartea sa de vizită", însoţită de cîteva scurte comentarii:

● Are 40 de ani, fiind născut la 6 aprilie 1944 la Bucureşti.

● Cînd avea doar cîteva luni, părinţii lui s-au mutat la Ploieşti, unde Florin a rămas pînă la absolvirea Liceului I. L. Caragiale. Elev fruntaş an de an, Florin nu a fost atras de studiul matematicii, asemenea majorităţii şahiştilor (trecerea de la matematică la şah făcîndu-se adeseori uşor şi firesc), ci a fost realmente pasionat de limbile străine. A şi urmat dealtfel (şi a absolvit) cursurile Facultăţii de filologie, el fiind astăzi cunoscător a nouă limbi străine: engleza, franceza, rusa, spaniola, germana, italiana, portugheza, bulgara şi sîrba, primele cinci stăpînindu-le la perfecţie. ● Întorcîndu-ne la şah, prima întrebare pe care şi-o pun mulţi este: cînd a început Florin Gheorghiu să joace şah? La vîrsta de şase ani. Iniţiatorul şi primul lui... adversar, – tatăl său, Emilian Gheorghiu, şahist de categoria I. ● Evoluţia şahistă a lui Florin? O evoluţie de „copil minune": la vîrsta de zece ani este campion de **seniori** în oraşul Ploieşti, oraş în care activau numeroşi şahişti cu nume, cu categorii înalte de clasificare, oraşul prahovean fiind renumit de-a lungul timpului pentru frumoasa sa tradiţie în „sportul minţii"; la vîrsta de zece ani primeşte categoria I de clasificare, iar la treisprezece ani ajunge candidat de maestru; la cincisprezece ani joacă în echipa României, la masa juniorului, la Tibilisi, în compania echipei Gruziei, învingîndu-şi adversarul, pe nume Izvoşcikov; (interesant de remarcat faptul că din reprezentativa ţării noastre care a susţinut acel meci făceau parte, printre alţii, cunoscuţii Ciocîltea, Drimer, Ghiţescu, Mititelu etc.); în 1960, la vîrsta de şaisprezece ani, elevul Florin Gheorghiu devine campion al României – cel mai tînăr campion de şah al ţării din toate timpurile –, devenind şi maestru de şah; în 1961, la Haga (Olanda), ajunge vicecampion mondial de juniori; la optsprezece ani primeşte titlul de maestru internaţional; în 1963, la Vrjanka Banja (Iugoslavia), cîştigă campionatul mondial de juniori (o premieră pentru şahul românesc); în 1964, la vîrsta de numai douăzeci de ani, primeşte titlul de mare maestru internaţional de şah (o altă, cu totul remarcabilă, premieră pentru şahul românesc.) Vreme de cinci-şase ani, Florin Gheorghiu va fi cel mai tînăr mare maestru internaţional de şah din lume. ● Jucînd în echipa României, a participat la 10 olimpiade, începînd cu ediţia din 1962, de la Varna. ● Din anul 1964, a jucat permanent la masa nr. 1 a echipei României. ● La trei olimpiade – Lugano 1968, Nisa

1974, Buenos Aires 1978 – a fost neînvins (la masa nr. 1, jucînd, deci, cu cei mai buni şahişti din toate celelalte echipe participante.). ● Remarcabilă – şi foarte apreciată la vremea ei – victoria lui Florin Gheorghiu asupra celebrului Bobby Fisher, la olimpiada din 1966, de la Havana. ● În lunga şi atît de dificila competiţie care duce spre... poziţia de adversar al campionului lumii, a jucat în 6 turnee zonale, între care cel mai bine a evoluat în 1975, la Vraţa (Bulgaria), cînd a ocupat locul I. ● S-a calificat în faza superioară, la turnee interzonale, de 4 ori: în 1973, la Petropolis (Brazilia), ocupînd locul 10; în 1976, la Manila (Filipine), locul 8–10; în 1979, la Riga, locul 5, la numai o jumătate de punct de calificare („Am pus o piesă în priză la brazilianul Trois, crezînd că îl voi face mat – îşi aminteşte, cu vizibil regret, Florin Gheorghiu. Şi am ratat o partidă ca şi cîştigată! Am fost, cum să spun, în situaţia fotbalistului care şutează în

bară de la numai 2 metri de poartă..."); în 1982, la Moscova, locul 11–12, marele nostru şahist jucînd bolnav, dar neabandonînd lupta pînă la ultima mutare a turneului.

Victorii greu de uitat

Deşi nu are o evidenţă a victoriilor obţinute pînă acum în foarte numeroasele turnee la care a participat, marele maestru internaţional Florin Gheorghiu îşi aminteşte, totuşi, cu neascunsă plăcere, de o „listă" pe care v-o prezentăm în rîndurile care urmează: – în 1965 – cîştigă turneul de la Belgrad; 1967 – iese victorios într-un puternic turneu internaţional jucat la Bucureşti; 1968 – cîştigă renumitul turneu de la Hastings (Anglia), o premieră românească; 1969 – Manila; 1971 – Varna; 1972 – Reykjavik; 1973 – Orense (Spania); 1974 – Toremolinos (Spania); 1975 şi 1976 – Istres (Franţa) – 1977 – Natanya (Israel); în perioada 1978–1979, victorii într-un important circuit american în care a cîştigat turneele de la Philadelphia, New York şi Saratoga; în 1979 se clasează pe locul 1–4 (împreună cu Gligorici, Hort şi Liberson) la marele turneu american open de la Long Pine, la care au participat nu mai puţin de 50 de mari maeştri internaţionali şi, în fine, o nouă victorie la Chicago şi un nou succes la Philadelphia; în 1980 – Lloyd's Bank (Londra); în 1980 – victorii la Saratoga şi Atlanta (S.U.A.); în 1981 – victorie la Palo Alto (S.U.A.); iese de trei ori campion internaţional al S.U.A., un echivalent în şah pentru Flushing Meadow din tenis; în 1982 – Paris, Biel (Elveţia), Badalona (Spania) etc. În perioada 1980–1981 ajunge la un Elo excelent – 2605 puncte – cu care se situează printre primii 10 şahişti ai lumii. (Ce înseamnă Elo? Este un punctaj matematic introdus de profesorul american A. Elo, un punctaj pe baza căruia se diferenţiază – stabilindu-se şi un fel de clasament – marii maeştri internaţionali de şah. Interesant este faptul că Elo se schimbă la fiecare 6 luni).

După cum se ştie, deschiderile în şah sînt impuse, în general, de jucătorul care are piesele negre (nu albele, cum cred unii necunoscători), „răspunsul" negrului angajînd partida pe făgaşul unei apărări sau alta. La negru, marea preferinţă a lui Florin Gheorghiu este „Apărarea Siciliană" („pe care o joc – spune el – de cînd eram copil"). Din cînd în cînd, rar, joacă „Indiana veche", „Apărarea Grunfeld" şi „Apărarea Benoni". La alb, în funcţie de opţiunea negrului, Gheorghiu joacă mai des „Indiana regelui", „Gambitul damei", „Apărarea engleză" şi „Apărarea Nimzovici".

Scoruri (la zi) în confruntările cu marii campioni

2-2 cu Fisher (victorie a lui Gheorghiu în 1966, la Havana, victorie a lui Fischer în 1970, la Buenos Aires, şi două remize); 2-5 cu Karpov (trei victorii ale lui Karpov, patru remize); 1-1 cu Gheller (+ remize); 4-1 cu Anderson (+ remize); 0-1 cu Petrosian (+ remize); 4-3 cu Gligorici (+ remize); 1-1 cu Timan (+ remize); 0-1 cu Smîslov (+ remize); 1-1 cu Taimanov (+ remize); 5-4 cu Portisch (+ remize).

Mari jucători de atac, mari jucători poziţionali

După cum se ştie, în lumea şahului se disting două categorii tipice de jucători; şahişti cu un joc foarte tăios, ofensiv, „şa-

hişti de atac", şi jucători poziţionali, cei care-şi construiesc cu răbdare şi migală fiecare manevră. Printre marii şahişti de atac, Florin Gheorghiu îi admiră pe Tal, Kasparov, Korcinoi, Spasski, Larsen, Velimirovici şi Liubojevici (ambii din Iugoslavia), Gheller, Taimanov. Printre marii jucători poziţionali sînt actualul campion al lumii, Anatoli Karpov, suedezul Anderson, Smîslov, Ribly, Hübner.

Cum era fostul campion mondial, Bobby Fisher, care, după cum se ştie, şi-a pierdut titlul prin neprezentare? „Extraordinar de tăios în jocul ofensiv şi sclipitor în cel poziţional. După părerea mea – spune Florin Gheorghiu – şi a multor altora – Fisher a fost cel mai dotat şahist al secolului". „În cercurile şahiste internaţionale se zvoneşte tot mai des că Fisher ar reveni în arenă...". Florin Gheorghiu: „Ar fi, zic eu, foarte bine şi pentru el – are doar 41 de ani –, şi pentru şahul mondial, prezenţa sa ascuţind întrecerea la cel mai înalt nivel". „Vorbind de cel mai înalt nivel, se spune că sovieticul Gari Kasparov (21 de ani), fost şi el „copil-minune" al şahului, se apropie cu paşi mari de compatriotul său Karpov". Florin Gheorghiu: „Da, Kasparov este şi el un talent extraordinar, are de partea lui tinereţea şi are mari şanse să ajungă într-o zi campion mondial". „Visul acesta îl au toţi marii şahişti. Inclusiv Florin Gheorghiu, nu?" Florin Gheorghiu: „Da, inclusiv el. Deşi drumul pînă la titlu este barat de foarte mari obstacole, un drum nemaipomenit de greu".

Vorbind despre şahul feminin...

...Florin Gheorghiu are 4 preferinţe. E vorba, mai întîi, de marea maestră internaţională Margareta Mureşan, învingătoarea puternicului turneu interzonal de la Tibilisi. Învinsă la mare luptă în meciul candidatelor cu şahista sovietică Lidia Semenova (4 1/2 – 5 1/2). „Am secondat-o pe Margareta în meciul cu Semenova, la Bad Kissingen. Este o mare şahistă şi are o forţă combinativă ieşită din comun. Va urca, nu am nici o îndoială, şi mai sus în ierarhia celor mai bune şahiste ale lumii" – susţine Florin Gheorghiu. Tip de şahistă combinativă este şi cunoscuta mare maestră internaţională Elisabeta Polihroniade. Cu resurse foarte mari se prezintă marea maestră internaţională Marina Pogorevici, o jucătoare de atac prin excelenţă ca şi maestra internaţională Dana Nuţu Terescenko, şi ea o şahistă a cărei armă predilectă este tot jocul ofensiv. Vorbind despre şahul feminin, merită, credem, să atragem atenţia asupra a două jucătoare de excepţie: şahistele sovietice Nona Gaprindaşvili (fosta campioană mondială, aflată în vîrful piramidei şahului feminin vreme de vreo 15 ani!) şi Maia Ciburdanidze (actuala campioană a lumii). De remarcat că Nona Gaprindaşvili este singura jucătoare de şah din lume care a primit şi titlul de mare maestru internaţional la bărbaţi, ea concurînd, cu real succes şi în numeroase concursuri masculine. Actuala campioană mondială, Maia Ciburdanidze, joacă şi ea, adeseori, în concursuri masculine, scopul urmărit de ea fiind acela de a-şi consolida, şi pe această cale, jocul, şi aşa recunoscut ca foarte puternic.

MARIUS POPESCU

ŞCOALA ÎN CARE SE MODELEAZĂ
VIITORI CAMPIONI

Există în oraşul Slatina, între cele 10 şcoli care fiinţează aici, una de excepţie. O instituţie de învăţămînt-etalon pe toate coordonatele, inclusiv în sport: e vorba de Şcoala numărul 8.

La şcoala aceasta sportul e prietenul nedespărţit al tuturor celor aproape 1 900 de copii care învaţă aici, constituiţi în... 50 de clase. O şcoală „mamut". Dar dificultăţile organizării unui asemenea colectiv sînt lesne date uitării ori de cîte ori apar împlinirile. Multe şi frumoase. Cum se întîmplă întotdeauna cînd cei chemaţi să le realizeze sînt purtători ai cravatei roşii cu tricolor.

Aşadar, să ne înscriem în perimetrul sportului, domeniu în care profesoara de franceză **Ioana Nicolae,** comandant instructor de unitate, se bucură de sprijinul efectiv al comandamentului unităţii şi a trei colegi de cancelarie; în primul rînd, însuşi directorul şcolii, **Gheorghe Şerban,** apoi **Constanţa Cosma** şi **Gheorghiţă Mihai.** Toţi cu specialitatea educaţie fizică. În asemenea condiţii se înţelege că reuşitele nu se lasă aşteptate. Acestea însemnînd, în afara lecţiilor de educaţie fizică, o bogată activitate competiţională desfăşu-

rată în cadrul asociaţiei sportive a şcolii, pe „ateliere“, adică pe ramuri, pe discipline, după preferinţele şi aptitudinile copiilor. Doreşti să faci tenis de masă? Nimic mai uşor! Te va îndruma chiar directorul şcolii, care te va pregăti pentru ca, într-o etapă viitoare (nu prea îndepărtată), să poţi trece la performanţă, adică în secţia de resort a Clubului sportiv şcolar, sub îndrumarea apreciatului antrenor **Petre Arnăutu.** Acesta a fost şi drumul lui **Cristian Tiugan,** fost elev al şcolii slătinene, acum la **Universitatea Craiova** în echipa de juniori care a cucerit titlul de **campioană europeană.** Cei de la şcoala aceasta nu uită (cum ar putea oare?) acest frumos succes al lui Cristian, care este şi al lor, al celor care continuă, pregătindu-se cu ambiţie, drumul spre noi şi noi reuşite. Directorul Clubului sportiv şcolar din Slatina, profesorul **Constantin Predeţeanu** este ferm convins că **„cel puţin 30 de copii de la Şcoala numărul 8 sînt în măsură să se facă cunoscuţi pe plan naţional, în întrecerile juniorilor, în viitorii ani; oricum, pînă la absolvirea şcolii...“.**

Mai grăbite, fetele, mari amatoare de gimnastrică, au şi făcut primii paşi spre ieşirea din anonimat, ajungînd campioane ale judeţului Olt, cu echipa şcolii. Autoarele acestei frumose performanţe sînt, în special **Elena Ştefănescu** şi **Monica Vieru,** din clasa a VIII-a C şi **Mioara Ştefănescu,** din a VI-a B. Aceasta, la gimnastică sportivă. Altele, dedicîndu-se gimnasticii ritmice – cu eşarfe, mingi, coarde şi panglici – au depăşit hotarele judeţului, anul acesta au fost prezente la Iaşi, la Festivalul ansamblurilor de gimnastică ritmică. Ţinea să remarce profesorul Şerban: „Există în şcoala noastră o concurenţă directă între gimnastica sportivă şi cea ritmică, în sensul participării şi al valorii reprezentării, ceea ce ne bucură, fireşte, pentru că dintr-o asemenea dispută sportivă vor apare adevăratele valori...“. Cu alte cuvinte, Şcoala numărul 8 din Slatina promite şi în gimnastică să propulseze numeroase şi autentice talente pe drumul spre marile performanţe.

Chiar dacă s-ar rezuma doar la aceste ambiţii, copiii de aici ar fi de admirat. Iată, însă, că şi iubitorii atletismului se află în... plină ofensivă, îndeosebi prin **Denisa Savelca,** dintr-a VIII-a B, fruntaşă pe ţară în probele de sprint rezervate junioarelor. Ea conduce, dealtfel, un pluton de aproape 25 de miniatlete care activează în „atelierele“ Clubului sportiv şcoalr din localitate, unul **dintre nucleele de performanţă ale atletismului de perspectivă din oraş şi din judeţ.**

Aparent anonimă, ancorată mai mult în activitatea de masă, acţiunea sugestiv intitulată „Kilometrul 7“ tinde şi ea să îmbrace un caracter competiţional cu rezonanţe largi. Ce reprezintă aceasta? O suită de concursuri de orientare turistică iniţiată de unitatea de pionieri a şcolii în vecinătatea Slatinei, în zona pădurii de la Stegareţ, care se desfăşoară, odată cu venirea primăverii, aproape în fiecare duminică. Iau parte nu numai elevii şcolii, ci şi părinţii

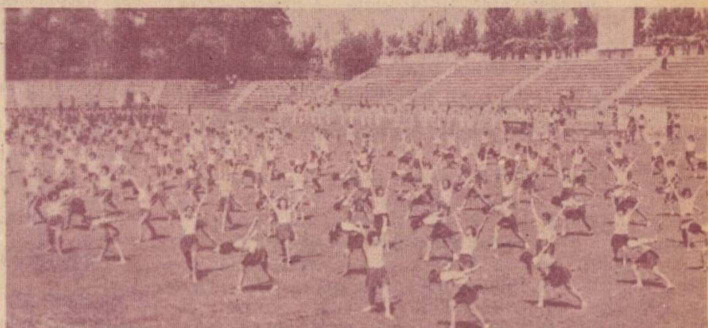

acestora. De aici, de la acţiunea „Kilometrul 7“ s-a desprins gustul pentru turism montan a zeci şi zeci de pionieri de la această şcoală care, îndrumaţi de profesoarele **Vasilica Clenciu** (geografie) şi **Elena Chinţescu** (limba română) au pus bazele unor Expediţii „Cutezătorii“ care au înregistrat succese notabile: cucerirea trofeelor „Genţianele“ (în 1981) şi „Chemarea munţilor“ (în 1982).

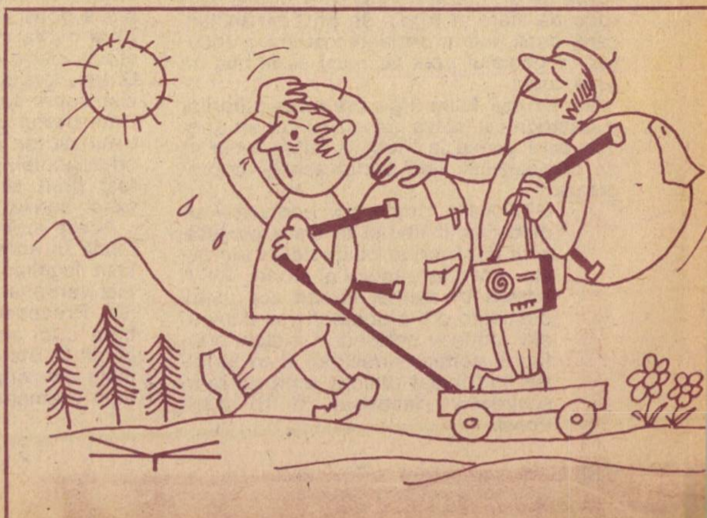
Înţelegeţi, dragi prieteni, că sportul are temelii solide la **Şcoala numărul 8 din Slatina.** Pe de o parte, prin pasiunea pentru mişcare a copiilor care învaţă aici şi a modului în care profesorii de specialitate (alături de diriginţii **Mariana Ghiţescu, Rada Enache, Mihai Chiriac, Ion Dobre)** înţeleg să se alăture elevilor la toate acţiunile lor sportive; dar, pe de altă parte, şi **prin climatul asigurat exerciţiului fizic, ca factor de sănătate şi voie bună, de către părinţi, aliaţii cadrelor didactice în munca de educare a copiilor, cei care sprijină nemijlocit colectivul de aici, ori de cîte ori se iveşte prilejul.** Aşadar, o conlucrare pe toate planurile, care favorizează direct procesul de învăţămînt (nici un corigent, anul acesta) activităţile obşteşti (şcoala este fruntaşă pe judeţul Olt în acţiunea de colectare a plantelor medicinale, maculaturii şi fierului vechi) şi dă un impuls puternic participării elevilor la toate manifestările cultural-ştiinţifice şi sportiv-educative, ceea ce determină calificativul de **şcoală-etalon** acestei instituţii de învăţămînt slătinene.

S. Tiberiu

În lumea criptologiei

Printre cele mai captivante încercări ale inteligenței se numără criptologia. Arta cifrării și descifrării mesajelor are o istorie foarte interesantă. Mari personalități ale lumii s-au pasionat de problemele criptologiei, consacrîndu-i o parte din timpul lor. Printre acestea se numără și poetul american Edgar Allan Poe.

Totul a început cu publicarea, în presa franceză, în prima parte a secolului trecut, a unei serii de articole asupra metodelor de criptare și decriptare a textelor.

Această suită de articole i-a atras atenția poetului Edgar Allan Poe, redactor la „Burton's Gentleman's Magazine" din New-York. Dotat cu o imaginație extraordinară — lui i se datorează primele scrieri științifico-fantastice și polițiste din lume —, Poe avea o imensă încredere în forța rațiunii.

El a citit tot ce și-a putut procura în legătură cu știința cifrului și, în iulie 1841, a publicat în „Graham's Magazine" articolul „Cîteva cuvinte despre scrierea secretă", în care se ocupa de diverse sisteme de cifrare. Atribuind măiestria decriptării intuiției, „abilității analitice", în fața căreia nici o criptogramă nu este prea complicată, Poe insistă în articolul său asupra faptului că „ingeniozitatea omenească nu poate inventa vreun cifru pe care tot ingeniozitatea omenească să nu-l poată decripta".

Într-un alt articol, publicat cîteva luni mai tîrziu în aceeași revistă, relua ideea, lansînd cititorilor o provocare: Poe scria că este gata să decripteze orice mesaj cifrat, cu condiția ca textul clar să fie redactat în limba engleză și cifrat prin metoda substituției. Rezultatul nu s-a lăsat așteptat. Din toate colțurile lumii au început să sosească pe adresa poetului sute și sute de criptograme.

Cu toată diversitatea modalităților de cifrare, Poe a reușit uimitoarea performanță de a le decripta absolut pe toate, cele mai complicate apărînd în presă. O singură criptogramă a rămas fără răspuns. Era vorba de un mesaj conținînd o simplă înșiruire de litere și trimis de un tînăr indian, care, după cum a declarat mai tîrziu, socotea că genialul poet va reuși să le dea un sens logic.

Un an mai tîrziu, Poe prezenta cititorilor o criptogramă tipică expediată de un anonim care punea la îndoială capacitatea sa de criptoanalist. Iată textul acestei criptograme:

> Ofoiioiiaso ortsiii sov eodisoice afduiostifoi ft iftvi si tri oistiv oiniafetsorit ifeof rari affotiiiiv ridiiot irio rivvio sovit atrotfetsoria aioriti iitri tf oitovin tri astfifei ioreitit sov usttoi oioittstifo dfti afdooitior trso ifeov tri dfit oltftfeov softriedi ft oistoiv oriofiforiti suittsii viireiiitifoi ft tri iarfoisiti iiti trir uat otiiiotiv uitfti rid io tri soviieeiiiv rfasueostr ft tri dftrit tfoeei.

Poe a încredințat publicul cititor că decriptarea i-a luat foarte mult timp, demonstrînd cum anume a procedat. Plecînd de la studierea textului criptografic, a intuit că repetarea, la anumite distanțe,a grupei TRI nu putea să însemne decît articolul hotărît **the,** iar grupa SOV l-a făcut să se gîndească la conjuncția **and** din cauza prezenței literei V care se găsește aproape peste tot în cuvintele finale sau literele duble. Cvadrupla repetare a literei I din cel de-al șaptelea cuvînt aflat în cel de-al doilea rînd al mesajului l-a determinat pe decriptor să constate că una și aceeași literă din textul clar a primit mai multe reprezentări cifrante. De unde concluzia că reprezentarea cifrantă I ar putea fi egală cu V, Z, D etc.

Plecînd de la această ipoteză, poetul s-a gîndit că n-ar fi exclus ca autorul să fi folosit la cifrarea mesajului o frază-cheie de genul celei folosite de ducesa de Berry. Presupunerea s-a dovedit a fi exactă. După zile și nopți de efort, Edgar Allan Poe a descoperit cheia, compusă dintr-un adagiu latin:

SUAVITER IN MODO, FORTITER IN RE

ce conținea același număr de litere ca și alfabetul englez:

A B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V W X Y Z

S U A V I T E R I N M O D O F O R T I T E R I N R E

dînd următoarea rezolvare criptogramei:

No nsensical phrases and unmeaning combinations of words, as the learned lexicographer would have confessed himself, when hiddan under cryptographic ciphers, serve to perplex the curious enquirer and baffle penetration more completely than would the most profound apothegms of learned philosophers. Abstruse disquisitions of the scholieste, were they but presented before him in the unidsquised vocabulary of the mother tangue.*

Observăm că litera I substituie trei litere foarte frecvente (E, I, S) și o a patra, mai puțin frecventă (W); litera T servea la cifrarea a două litere destul de frecvente (R și T) și o alta mai puțin frecventă (F); R substituia patru elemente clare deosebite, iar O trei, fără a mai vorbi de faptul că textul clar cuprindea, după cum am văzut, și cuvinte destul de rar folosite în mod curent. Unui cititor obișnuit, neinițiat în treburile criptografiei, chiar și cu cheia în față i-ar fi fost greu să descifreze și să determine exact sensul textului clar.

Acest mod de a cifra era, de altfel, la modă în acea epocă. Am văzut că l-au folosit legitimiștii francezi, dar sînt date că nici carbonarii italieni n-au rămas mai prejos. Procedeul descris a stat, de fapt, la baza unui anumit gen de criptografie răspîndit în Statele Unite ale Americii sub numele de „cripto". Este vorba de alegerea unei asemenea chei-fraze încît să pună în

dificultate tabelele de frecvență ale limbii în care se operează, făcînd, de exemplu, din litera E una rară în timp ce literele care sînt, în mod normal, mai puțin frecvente, cum ar fi F, M, P, să apară, din capul locului, cu frecvență ridicată, ceea ce creează, uneori, impresia că avem în față un text scris într-un stil bizar.

Poetul american a avut o înclinație firească spre rezolvarea celor mai neașteptate enigme. Criptologia i-a oferit un vast teren de afirmare în această direcție. Folosind logica, el a emis raționamente dinh4e cele mai uluitoare, creînd capodopere de enigmistică, cu ajutorul cărora a întregit, într-un mod genial, atmosfera plină de mister și dramatism ce caracterizează întreaga sa operă.

Criticul american Vincent Buranelli, în studiul său „Edgar Allan Poe", scrie că „Poe a fost ridiculizat pentru că s-a lăudat cu ceea ce era de fapt criptografie elementară, uitîndu-se însă că nu era decriptor profesionist, ci poet, nuvelist, critic și redactor... În orice caz, continuă Buranelli, abilitatea lui de a decripta mesaje cifrate i-a fost utilă si în opera literară".

Într-adevăr, criptografiei i se datorează unele din cele mai bune scrieri polițiste pe care le-a scris. Logica i-a oferit temele din unele nuvele polițiste și din „Cărăbușul de aur"

Într-una din nuvele, Dupin, eroul principal, decriptor prin vocație, explică metoda de a raționa ca înțelegere a „ceea ce trebuie observat cînd ești confruntat cu o mulțime de date". Logica lui Dupin se confundă cu cea a lui Poe.

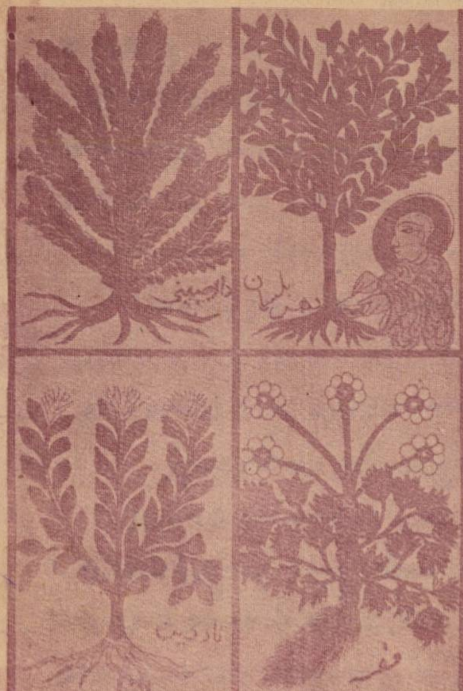
În „Cărăbușul de aur", cititorul privește nedumerit o criptogramă compusă din diverse cifre, semne de punctuație și semne convenționale, iar capul de ied ce apare în locul semnăturii amplifică misterul. Dar tocmai această semnătură îl determină pe erou să emită ipoteza că se află în fața unei criptograme al cărei text este scris în limba engleză, deoarece în această limbă **kid** înseamnă **ied**, fiind omonim cu kidd, legendarul pirat, căpitanul William Kidd, presupusul autor al criptogramei. Cînd îi cade în mînă harta piraților, mototolită și deteriorată de timp, Legrand, personajul principal, raționează ca un adevărat decriptor. Metoda aplicată de el este un bun exemplu de felul cum se pot decripta coduri, metodă ce a fost preluată ulterior și de specialiști.

Cu toate că nu a lăsat nici un sistem criptografic propriu și nici o metodă de decriptare, Poe a devenit un criptoanalist extrem de popular atît în propria sa țară cît și în afara granițelor, preocupările sale criptologice influențînd activitatea unor scriitori celebri ca Jules Verne, Arthur Conan Doyle etc.

Năstase Tihu

---

* Text fără înțeles, numai pentru a-l încurca pe decriptor: „Fraze și combinații fără sens ca lexicograful știut a demonstrat-o cînd cifre criptografice ascunse servesc să uimească pe cercetătorii curioși și să mascheze penetrarea mai completă decît cele mai profunde apotegene ale filozofilor..."

De ce cresc plantele?

În urmă cu peste un secol, Charles Darwin, creatorul teoriei evoluţioniste, comunica, într-o scriere intitulată **Puterea mişcării la plante,** că mugurii de creştere ai rădăcinii şi lăstarului sînt influenţaţi de reacţia plantei la lumină şi gravitaţie.

Azi este demonstrată influenţa exercitată asupra creşterii de hormoni sintetizaţi de mugurele terminal al lăstarului în dezvoltare. Treptat au fost identificaţi hormoni ca acidul 3-indolacetic (foarte răspîndit în ţesuturile plantei), giberelinele şi citochininele. Giberelinele favorizează creşterea în lungime, iar citochininele – producţia de celule noi. Împreună cu inhibitorii hormonali (acidul abscizic şi xanthoxina), produşi tot de plantă, hormonii controlează întreaga dezvoltare a vegetalelor.

Experienţe concludente au lămurit detalii ale procesului de creştere a plantelor. Acţionîndu-se asupra plantei cu cantităţi de acid abscizic,, activitatea hormonală a fost înhibată şi creşterea suprimată. Acţiunea acidului abscizic duce la închiderea stomatelor din frunze şi a porilor prin care se elimină gazele. Se reduce astfel transpiraţia plantelor. Această reacţie le împiedică să piară în condiţii de secetă. Recent s-a dovedit că acidul 3-indolacetic apare şi în rădăcini, putînd constitui şi un factor care controlează creşterea acestora.

Şi mai interesante sînt descoperirile privind influenţa gravitaţiei asupra creşterii. Încă în 1812, un savant englez, H. Davy, descria o experienţă foarte interesantă: instalînd cîteva lăstare pe o roată, în condiţii adecvate creşterii lor, a observat că rădăcinile cresc în jos cînd roata este în stare de repaus, dar se orientează spre exterior dacă roata se învîrteşte destul de rapid ca forţa centrifugă să întreacă forţa gravitaţională.

Studii de ultimă oră arată că lumina intervine şi ea în acest proces, prezenţa ei făcînd ca planta să reacţioneze mai viu la efectul forţei gravitaţionale şi făcînd-o astfel să ajungă mai iute în mediul propice al solului. Darwin, aşadar, avea dreptate.

Uimitoarele mecanisme ale naturii mai ascund multe taine.

ATELIERUL FANTEZIEI

Rîuri

Aritmogrif

Înlocuind cifrele cu litere, se vor afla numele a şapte rîuri din patria noastră. În cazul unei dezlegări corecte, pe verticala A—B (axul simetric) se va înscrie numele celui de-al doilea fluviu ca mărime din Europa (2 860 km).

A

		7	8	1	6	9		
			10	2	5			
11	6	12	8	13	6	4	9	4
		13	14	14	3	4		
		4	9	15	8	15		
	15	2	12	6	4	16	4	
	5	4	12	14	10	4	2	

B

Oraşe

Aritmogrif

Înlocuind cifrele prin litere, veţi obţine pe vertical, de la I la II, numele unui municipiu a cărui atestare documentară este făcută de un hrisov emis de Vlad Ţepeş la 20 septembrie 1459, iar pe orizontal — nouă alte oraşe şi municipii de pe întinsul patriei.

I

		6	8	1	8	2		
9	7	5	10	21	4	9	6	21
		1	11	3	11	21		
		11	12	21	13	11		
		7	21	4	14	11		
	15	8	7	5	6	7	8	
	16	9	3	6	11	17	8	
3	9	17	6	7	11	17	7	11
	3	4	11	8	9	18	11	

II

Flori și glastre

Cine nu iubește florile? Cîtă culoare, veselie și prospețime aduc în casă, ca de altfel și... în clasă! De reținut însă: alegerea vazelor, a locului în care le plasați, „ținuta" și aranjarea florilor, „hrănirea" lor, aerisirea încăperilor în care se află nu se fac la întîmplare, ci cu multă și deosebită grijă. Formele atît de diverse ale glastrelor, precum și materialele din care sînt confecționate trebuie să se armonizeze cît mai plăcut cu florile pe care le aranjați în ele.

Trandafirii par mai supli, mai grațioși într-o vază albă, transparentă. Lalelele sînt mai elegante în vaze înalte și relativ înguste. Dacă li se păstrează toată lungimea tijei, aceasta se încovoaie, luînd interesante poziții contorsionate. Vazele cu gura largă sînt destinate garoafelor. Violetele se vor pune în vaze mici sau în cănițe din lut nesmălțuit. Călțunașii, campanulele și clopoțeii îmbracă foarte decorativ o căldărușă de aramă sau cositor. Florile mici se aranjează frumos în cupe. Cînd vreți să aranjați flori mai mari în asemenea recipiente, plasați în centrul fiecăruia un păhărel în care introduceți cotoarele florilor. Margaretele sînt de mare efect în vaze de faianță albastră sau verde, ori, fără frunze, în vaze de aramă. Crizantemele, daliile (în vaze mari de aramă), liliacul, gladiolele și celelalte flori mari pot fi puse în vaze ample, fie transparente, fie opace, așezate direct pe pardoseală, într-unul din colțurile camerei, în plină lumină.

Nici „ținuta" florilor nu trebuie să fie neglijată. Cozile lor e bine să nu aibă o lungime uniformă, astfel încît aranjamentul lor să nu devină monoton. Florilor mai voluminoase li se lasă cozile mai lungi. În vază, acestea se așază una cîte una, întîi cele cu tija mai lungă, încrucișîndu-le în vas, pentru a le da o mișcare mai interesantă, mai grațioasă. Apoi se așază cele cu tija mai scurtă. Efectul florilor de diverse culori sau nuanțe va fi mai mare dacă pe cele de culoare închisă le plasați la marginea buchetului, iar pe cele de culoare deschisă în mijlocul glastrei. Frunzele pot servi drept fond glastrelor care se așază lîngă un perete. Pentru buchetele puse în mijlocul unei mese veți folosi frunze puține, dispersate inegal printre flori.

Vazele se umplu cu apă aproape pînă la buză (excepție fac lalelele, care au nevoie de puțină apă); apa va avea temperatura camerei. Prospețimea florilor poate fi menținută timp îndelungat dacă dizolvăm în apă sare de bucătărie (un vîrf de cuțit). Florile de cîmp (tăiate) se pot păstra proaspete timp de 6–7 zile. Garoafele preferă... dulciurile (o linguriță de zahăr tos la 2 zile).

Florile „obosite" își revin dacă le tăiați codițele sub jetul de apă și le așezați într-un vas în care ați dizolvat o aspirină. Iată și un tratament-șoc pentru reîmprospătarea florilor pălite: țineți-le cîteva ore la întuneric, într-un loc bine aerisit.

Zilnic, florile din glastre au nevoie de aer proaspăt. În apartamentele termoficate, aerul prea uscat produce ofilirea lor prematură. De aceea, pe calorifer sau în imediata apropiere a acestuia, plasați vase cu apă.

Dacă unei flori din buchetul pe care l-ați primit în dar sau l-ați cumpărat i s-a rupt codița, n-o aruncați. O puteți face să „plutească" într-un vas rotund de sticlă transparentă. Dacă mai are codiță, puneți-o într-un pahar în formă de cupă, cu apă puțină.

Verificaţi-vă cunoştinţele, subliniind unul din cele trei răspunsuri, apoi comparaţi cu răspunsurile exacte în pag. 196

A. Cel mai mare reprezentant al carnivorelor, care atinge o tonă în greutate şi 2,60 m în lungime, fiind un bun înotător şi nu hibernează, dar atacă întotdeauna omul este:

a) **Ursul brun;**
b) **Ursul alb;**
c) **Baribalul.**

B. În prezent, cel mai puternic carnivor, supranumit „regele animalelor", atinge 3,60 m pînă la vîrful cozii şi 200 kg în greutate, sare pînă la 4 m înălţime, însă nu se caţără în arbori şi, spre deosebire de majoritatea felinelor, nu numai că pîndeşte prada, ci o şi urmăreşte şi vînează în grup, este:

a) **Leul;**
b) **Tigrul;**
c) **Jaguarul.**

C. Trăieşte în regiuni cu temperaturi scăzute. Se hrăneşte cu plante din deşert, dar cînd este înfometată mănîncă orice. În lipsa apei, mănîncă zăpadă. Domesticită, este folosită la căratul poverilor, tracţiune, călărit, parcurgînd distanţe mari. Carnea, laptele şi îndeosebi părul sînt foarte preţuite:

a) **Lama;**
b) **Cămila;**
c) **Dromaderul.**

D. Este o pasăre mută, trăieşte în locurile inaccesibile din munţi, fiind una dintre cele mai mari păsări de pradă actuale: măsoară 1 m lungime şi are o deschidere a aripilor de peste 3 m. Este pasărea care zboară cel mai sus — 5 000 m — şi pe întinderi de mai mulţi kilometri. Se hrăneşte mai ales cu cadavre, dar atacă şi mamifere vii:

a) **Acvila;**
b) **Zăganul;**
c) **Condorul.**

E. Este cea mai mare pasăre actuală. Nu poate zbura, însă aleargă foarte repede, întrecînd iuţeala unui cal. Piciorul nu are decît două degete. Ouăle, foarte mari, le depune într-o groapă făcută în nisipul fierbinte şi ziua le cloceşte femela, iar noaptea masculul. Se hrăneşte cu ierburi, diferite insecte, şoareci, şopîrle:

a) **Nandul;**
b) **Struţul;**
c) **Cazuarul.**

F. Cel mai mare ierbivor din Europa are o statură masivă şi greoaie, cu greabănul foarte înalt. Trăieşte în turme mici şi atinge vîrsta de 30—50 de ani. Se hrăneşte cu iarbă şi frunze. Astăzi se găsesc şi la noi, în număr restrîns, în Rezervaţia Haţeg:

a) **Bizonul;**
b) **Zimbrul;**
c) **Iacul.**

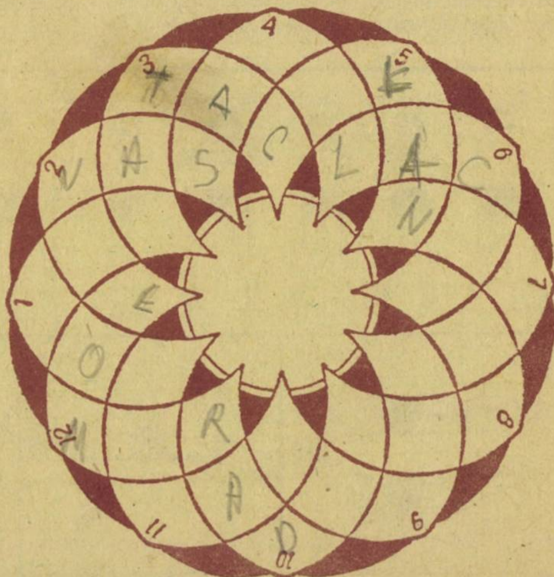
G. Denumită „fosila vie", este cea mai primitivă dintre reptilele actuale de pe Pămînt. Corpul şi capul sînt acoperite cu solzi cornoşi. Este un animal puţin mobil, trăieşte în vizuini, duce o viaţă nocturnă, înoată şi poate rezista sub apă mai multe ore. Se hrăneşte cu viermi, melci şi insecte:

a) **Caimanul;**
b) **Hatteria;**
c) **Guşterul.**

ROZETĂ

SPRE DREAPTA: 1) Iniţiator. 2) Nava. 3) Pîrghie la... biliard. 4) Organ vegetativ al unor plante criptogame. 5) Neted, întins. 6) Cuier simplu de perete. 7) Creator de muzică. 8) Arbore roditor. 9) Pod plutitor. 10) Cadou. 11) Mare. 12) Simbolul moleculei.

SPRE STÎNGA: 1) Meandru. 2) Undă. 3) Numele unei constelaţii în care intră Soarele în solstiţiul de iarnă (neart.). 4) Taler. 5) Renumit pentru modul în care avansează. 6) Piesă la jocul de şah. 7) Cerneală specială, de obicei neagră. 8) Nefolosite. 9) Cumsecade. 10) Strămoş al poporului nostru. 11) Loc de agrement. 12) Pom fructifer din familia rozaceelor.

Graţie şi sănătate

Vă place gimnastica? Doriţi să vă menţineţi sănătatea, vigoarea muşchilor, mersul frumos, cu mişcări graţioase, degajate? Executaţi în fiecare dimineaţă sau seară, cu fereastra larg deschisă, timp de 10—15 minute, la ore distanţate de mese, următoarele exerciţii:

1 — Staţi în genunchi pe un picior, întindeţi pe celălalt în lături şi, aplecaţi-vă, atingîndu-l cu mîna dreaptă, apoi cu cea stîngă. Repetaţi şi cu celălalt picior.

2 — Cu picioarele depărtate, ridicaţi braţele în sus, cu degetele întinse. Încrucişaţi braţele deasupra capului prin mişcări lente, expiraţi şi inspiraţi uşor.

3 — Strîngeţi pumnii şi ridicaţi încet braţele în faţă, apoi ridicaţi capul şi expiraţi.

4 — Aduceţi mîinile deasupra capului şi balansaţi braţele inspirînd, apoi împreunaţi braţele şi expiraţi.

5 — Împreunaţi mîinile şi ridicaţi braţele pînă la înălţimea umerilor inspirînd, apoi cu braţele bine apropiate de piept expiraţi.

6 — Capul şi braţele aruncate în spate, cu pieptul în faţă, inspiraţi adînc. Printr-o mişcare bruscă de desprindere reveniţi la poziţia iniţială expirînd.

7 — În doi timpi, executaţi prinderea braţelor astfel: duceţi braţul stîng îndoit peste umăr, iar cel drept, prin jos, înapoi, îndoit. Reveniţi în doi timpi şi repetaţi cu inversarea braţelor.

8 — Cu picioarele depărtate şi cu braţele sprijinite pe şolduri, executaţi o semirotare a trunchiului în plan anterior, de la stînga spre dreapta (în 3 timpi), reveniţi în poziţia iniţială, aceeaşi mişcare în sens invers (în 3 timpi) şi reveniţi.

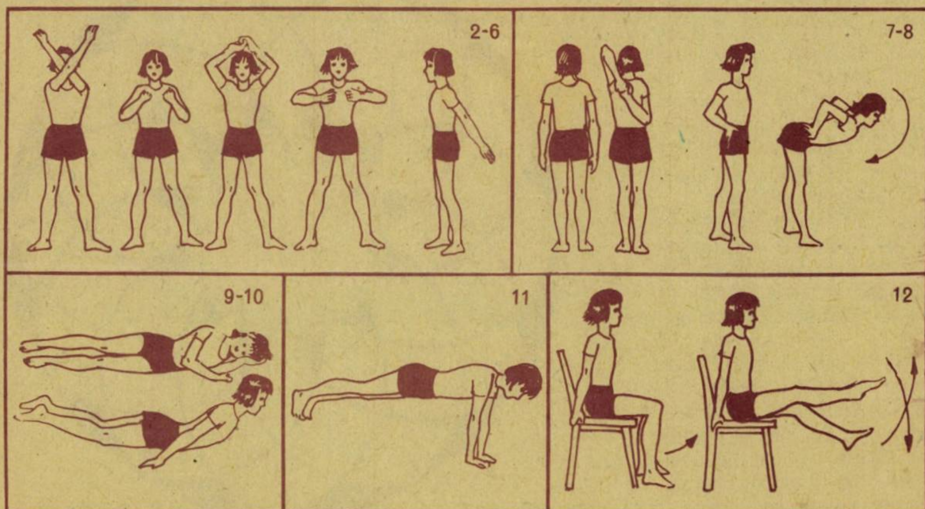
9 — Culcaţi-vă, pe podea, pe o parte, cu braţul îndoit sub cap şi cu picioarele bine întinse şi apropiate. Ridicaţi picioarele într-o parte, cît mai sus posibil. Întoarceţi-vă pe cealaltă parte şi repetaţi exerciţiul.

10 — Întindeţi-vă pe abdomen, cu braţele de-a lungul corpului, bine întinse. Ridicaţi picioarele cît mai sus posibil apropiate şi bine întinse, cambrînd şalele.

11 — Culcaţi-vă pe abdomen, sprijiniţi-vă corpul în mîini, ridicîndu-l fără să îndoiţi genunchii. Lăsaţi-vă pe podea şi repetaţi de cîteva ori, în ritm foarte lent.

12 — Şezînd pe scaun, cu braţele fixate înapoi pe spetază, executaţi întinderea picioarelor şi forfecarea lor în plan vertical.

13 — Şezînd pe scaun, ridicaţi braţele în

sus, duceți picioarele întinse înainte, apoi îndoiți trunchiul, ducînd palmele spre vîrful picioarelor cu arcuire. Reveniți și îndreptați trunchiul cu ducerea brațelor înapoi.

14 — Stînd în picioare, sprijiniți-vă mîinile de speteaza scaunului, îndoiți, întindeți picioarele (genoflexiuni).

15 — Întindeți-vă pe spate și duceți mîinile la ceafă. Ridicați picioarele și încrucișați gleznele. Inspirați.

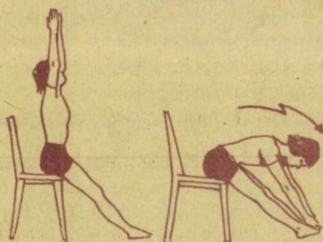
16 — Expirați, contractați mușchii abdomenului, încovoiați-vă trunchiul orientîndu-l spre genunchiul stîng. Înclinați-vă de cîteva ori și spre centru, apoi, repetați și spre genunchiul drept.

17 — Stați în genunchi, cu fruntea sprijinită pe podea și cu bărbia spre interior. Brațele se sprijină pe podea, cu palmele orientate în sus. Relaxați-vă de la 30 pînă la 60 de secunde și respirați lent.

18 — Culcați-vă abdomenul pe masă, așa încît picioarele, să atîrne. Ținîndu-vă cu mîinile de masă, ridicați picioarele bine întinse cît mai sus și mențineți-le în această poziție. Coborîți-le și reîncepeți.

19 — Culcați-vă pe spate, cu brațele întinse lateral și genunchii pe piept. Coborîți genunchii la dreapta, apoi la stînga.

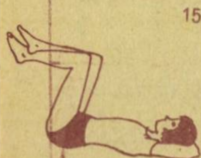
13

14

15

16

17

18

19

CHIFTELUȚE CU BRÎNZĂ

Bateți bine două-trei albușuri spumă. (Gălbenușurile păstrați-le pentru alte preparate.) Încorporați apoi 250 g de brînză rasă (telemea). Dacă doriți, adăugați puțin piper. Formați cu mîinile chifteluțe de mărimea unui ou, dați-le prin pesmet, apoi prăjiți-le în ulei fierbinte.

MINISCENETE

- Un bilet de accelerat, clasa a doua, vă rog.
- Dar unde vrei să mergi, băiete?
- Pînă la bunica!

Știi care este culmea inutilității?
Nu.
Să plantezi în Sahara placarde: „Nu călcați pe iarbă"!

- Băiete, vino să te ascult...
- La ce materie, tovarășe doctor?

- Fratele meu cel mic a zvîrlit pe foc ultima mea poezie...
Ce vîrstă are?
Doi ani.
Și știe de pe acum să citească?

PLANTA FAVORITĂ

PLANTA FAVORITĂ...

... a GRĂBITULUI
... a ÎNȚEPATEI
... a LACOMULUI
... a PLÎNGĂREȚULUI
... a UITUCULUI
... a DEZORDONATULUI

: Zoreaua.
: Mușcata.
Gura leului.
Lăcrămioara.
: Nu mă uita.
: Varza.

V.D.P.

CUM ESTE CORECT?

Tăiaţi forma care nu este potrivită. Verificaţi răspunsurile cu soluţiile date la sfîrşit.

1) Axinia – zisei eu femeii – ia / i-a vezi de pune şeile pe cai / c-ai şi să plecăm, că n-aş / naş voi să ne apuce noaptea uzi şi flămînzi.
(C. Hogaş – Pe drumuri de munte)

2) A stricat, pe neştiute,
Ouă c-am / cam vreo două sute.
(T. Arghezi – Versuri)

3) Vorba e ca-m / cam cîştigat
Şi-n sfîrşit, am răsuflat.
(T. Arghezi – Versuri)

4) Că ei dor / d-or lătra
Stăpîn c-or / cor chema.
(Balade populare – Mioriţa)

5) Ce-ai / Ceai cu noi?
Pentru ce să dăm cu var / v-ar?
(G. Topîrceanu – Balade)

6) Ghicitoarea ştiu că-ţi place.
Ce-i / Cei ca un burduf cu ace?
(T. Arghezi – Versuri)

7) Cuvîntul ţării, îmi va / v-a fi poruncă
Pe drumul nou ce-l / cel am de străbătut.
(P. Ghelmez – Cuvînt de pionier)

8) I-ar / Iar dacă iar / i-ar fi venit cuiva în minte să facă o revizie pe la gardul din vale, ar fi zărit printre nuiele o momîie.
(C. Hogaş – Amintiri)

9) Ia / I-a acum carul cu boii frăţine-său şi porneşte.
(I. Creangă – Dănilă Prepeleac)

10) Unora le vine placul
Să se de-a / dea dea / de-a berbeleacul.
(T. Arghezi – Versuri)

11 A fost cea / ce-a fost, că de n-ar fi fost nu s-ar / sar povesti.
(I. Creangă – Amintiri din copilărie)

12) – Şi flăcăul ista ţii / ţi-i fecior?
– Mi-i / Mii fecior.
(M. Sadoveanu – Baltagul)

13) I-au / Iau cîte o nuia de alun, îi p-un / pun aţă, plumb şi gata.
(I.A. Brătescu-Voineşti – Nuvele şi schiţe)

14) Ploi cînd or ploua,
Pe el l-or / lor scălda.
(Balade populare – Mioriţa)

15) N-oi / Noi uzine, noi / n-oi palate
Oameni şi gînduri noi / n-oi,
Limpezi şi descătuşaţi.
(Nina Cassian – Ţară scumpă, să trăieşti)

16) Miron Iuga îşi continuă plimbarea fără a-i / ai răspunde.
(L. Rebreanu – Răscoala)

17) Ş-ale / Şale rîurilor ape ce sclipesc fugind în ropot-
De departe-n văi coboară tînguiosul glas de clopot.
(M. Eminescu – Călin file din poveste)

18) Nu te grăbi aşa Harap Alb, că te-i / tei pripi.
(I. Creangă – Harap Alb)

19) – Nea / Ne-a uitat.
– Naş / N-aş crede, moş Hau, am zis eu cu avînt.
(M. Sadoveanu – Nada Florilor)

20) Şi de cumva vi-i / vii de dat
Mie mi-i / mii de cumpărat.
(Balade populare – Mioriţa)

PSEUDONIME...

Ştiţi cum au mai semnat scriitorii români ale căror opere literare le-aţi şi studiat? Iată cîteva pseudonime ale lor pe care le puteţi memora:

AGÂRBICEANU, ION (1882—1963): Agarbi, Alfius, Potcoavă.

ALECSANDRI, VASILE (1821—1890): V. Mircesco, Vlad Moraru, Ştefan Molna, Un abonat din Moldova, Un român.

ARGHEZI, TUDOR (1880—1967; născut: Ion N. Theodorescu): T. Argeş Ar-Ghe-Zi, Augustin, Ex-Iero, I. Gabriol, Senar, Ion Theo, Ion Tudor.

BACOVIA, GEORGE (1881—1957; născut: Gheorghe D. Vasiliu): G. Ardoni, George Arin, Bob, Emus, V. George, Geovas.

BLAGA, LUCIAN (1895—1916): Ion Albu, L.B. Braşov.

CARAGIALE, I. L. (1852—1912): Allegro, Caracudi, Dracu, Falstaff, Farsor, Hans, L.Van Tyn, Maca bronsky, Mizilic, A. Museus, Nastratin, Oblivius, Rac, Un mare anonim, C. Valentin, Zoil.

CĂLINESCU, GEORGE (1899—1965): Aristarc, G. Călin, Menalque, Nostradamus.

EMINESCU, MIHAI (1850—1889): Cemsor, M. E-scu, Fantasio, Gayus, Harţag, Nemesis, Sodescu, Varro.

GALACTION, GALA (1879—1961; născut Grigore Pişculescu): Grigorie Pisc, Yang.

GÂRLEANU, EMIL (1878—1914): Emilgar, Em. Maril.

GOGA, OCTAVIAN (1881—1938): Aegrotus, Agog, Alfa, N. Ardeleanu, Ion Bratu, Ion Codru, Ionă Fărăţară, Nicu, Octavian, Othmar, Sanberib, Senex, Sirius, Sfinx, Styx, Syles, Yorik.

HOGAŞ, CALISTRAT (1847—1917): Agadu Frige Linte, Plautius, Leiba Samsarul, Cucoana Zarifa.

IBRĂILEANU, GARABET (1871—1936): Cezar, Al. Dan, Theodor D. Petrescu, Realist, Ricavio, Cezar Vraja.

IORGA, NICOLAE (1871—1940): M. Vlad (piesa Mihai Viteazul în „Neamul Românesc literar", 1911).

IOSIF, ŞT. O. (1875—1913): Abel, Anonim, I. Darie, Delabîrsa, A. Mirea (în colaborare cu D. Anghel), I. Neamţu, M. Pătru.

LOVINESCU, E (1881—1943): Delmonte, Anonymus Notarius.

MACEDONSKY, ALEX. (1854—1920): Academus, Alb-Astru, Paul din Alep, Almo, Radu Amăreanu, d'Amon Seicha, Argus, Aristarc, Bilan, Catilina, Catalus, Censor, Juvenal, G. Lais, Al. Laitescu, Luciliu, Mac, Principele Rogala, A. Vatar, Zenone.

MAIORESCU, TITU (1840—1917): Lico, Licodamosios, Un Craiovean.

MINULESCU, ION (1881—1944; născut Ion Minculescu): Caran d'Ache, Hardmuth Nr. 2, Koh-Y-Noor, I. Mincu, Nirvan, Gabriel Sutzu (în colaborare cu D. Anghel).

NEGRUZZI, COSTACHE (1808—1868): Carlu Nervil, Costachi N..., Un apreţuitor sincer al Brambilei.

ODOBESCU, ALEXANDRU (1834—1895): Alo, Aliod, L'archimandrite Agathon Otménédec.

PETRESCU, CAMIL (1894—1957): Arcadius, Bai, N. Grămătic, Ion, K. Mill, Ion Obiditu, C. Pietraru, Radical, D. Raul, Ion Răscoală.

PETRESCU, CEZAR (1892—1960): D. Arie, Akeron & Comp, Ackeron Kezarie & Comp. (colectiv la „Gândirea"), Cezar, Iapo, Ion Darie, Ivan,Ivan al II-lea, Melchior. C. Robul, Serapion, C. Zar.

RĂDULESCU, ELIADE, ION (1802—1872): I.C. Cumpănaşu, I. Eliad, I. Heliade R., Nicolae Locusteanu, Ioann Prosdociu, Evghenie Urziceanu.

RUSSO, ALECU (1819—1859): Terenţie Hora, A. Rusu.

SADOVEANU,MIHAIL (1880—1961): Valeriu Arsenescu, Ion Cernat, M.S. Cobuz, Anton Constantinescu, Silviu Deleanu, Misado, Mihai din Paşcani, S. Prisăcaru, Ilie Puşcaşu, M. Tufan.

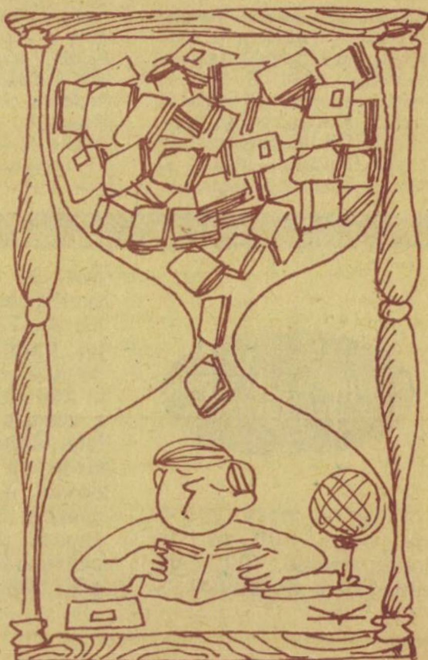
SEBASTIAN, MIHAIL (1907—1945; născut: Iosef M. Hechter): Amintas, Flaminius, Victor Mincu, Eraclie Pralea.

SLAVICI, IOAN (1848—1925; născut Ioan Sârbu): Borlescu, Ioani Lenei Savului lui Mihai Boggi, Tanda.

TOPÎRCEANU, GEORGE (1886—1939): G. Dăianu, Gerilă, M. Piscobomba, G. Struma, Y Stop.

VLAHUŢĂ, ALEXANDRU (1858—1919): Ada, Alecu, L. Ascar, I. Baltă, Lupan, Mamilis, Mirmidon, Plivitor, Radu, Selişteanu.

ZAMFIRESCU, DUILIU (1858—1922): Don Asturio, Don Padil, Duna (atribuit), Micul Felice, Placido, Rienzi.

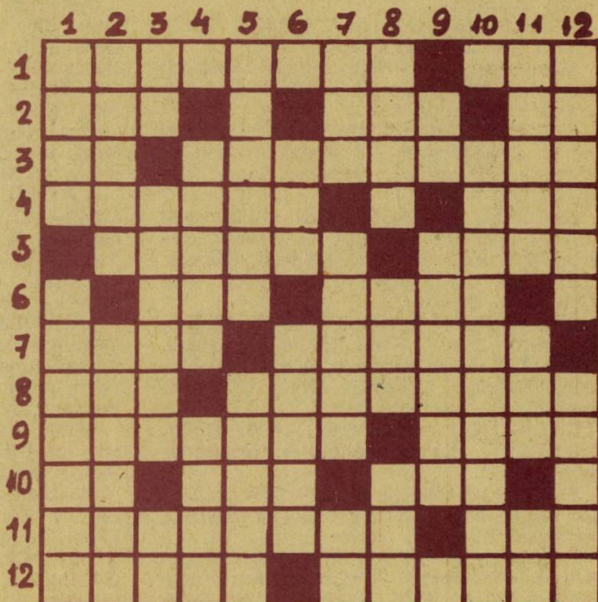

JULES VERNE

INSULA MISTERIOASĂ

ORIZONTAL: 1) Oraş-fortăreaţă aparţinînd separatiştilor din timpul războiului de secesiune american, de unde, la 20 martie 1865, vor evada cu ajutorul unui balon eroii noştri. Acid citratdextroză. 2) Peşte (trans.). Armă folosită de naufragiaţi. Două elemente comune lui Cyrus şi Ayrton! 3) Şnur la capete! „În căderea sa, balonul atingea suprafaţa apei." 4) Unealtă cu care marinarul Pencroff şi micuţul Harbert reuşesc să vîneze o minunăţie de păsări (pl.). Dînsul e mai vechi aici! 5) Poleire. Sate cu străzile încurcate! 6) Diminutiv masculin. Ustensilă de fumat cu care este surprinsă maimuţa Jup. 7) Înţelegere stabilită între fostul pirat Ben Joice şi inginerul Cyrus Smith. Ale Mandibulei de nord şi de sud sînt denumirile date ieşiturilor de uscat ce înconjurau Golful Rechinului de pe insulă. 8) Oraş antic pe Eufrat. Jup se împrieteneşte cu Harbert. 9) Plecarea navei „Bonadventure" spre insula Tabor. Ayrton începe să aibă o conduită corespunzătoare. 10) Strînse în cerc! Un fel de moţ! Literă slavonă. 11) Îndeletnicirea marinărească a lui Pencroff. Veselie. 12) Bucată de pămînt unde Cyrus decide semănarea unicului bob de grîu găsit de naufragiaţi. Cap situat pe insula Lincoln.

VERTICAL: 1) Pîrîu care izvorăşte din muntele Franklin şi se varsă în lacul Grant. Onorabilul reporter al ziarului „Herald" (Gedeon). 2) Anotimp aşteptat cu teamă de colonişti. A strica. 3) Încă e sucit pe mijloc! Bricul-goeletă care, datorită căpitanului Nemo, va salva viaţa curajoşilor noştri eroi

S-au strîns a ploaie 1—3 nori! 4) Membrii navei „Speedy" (sing.). Formă de culoare albă confundată de naufragiaţi cu zăpada. 5) Lună cînd echipajul balonului naufragiază pe o insulă pustie. Insula era bogată în animale şi păsări de tot soiul. 6) Văzduh. „Insula misterioasă" şi „Copiii căpitanului Grant" îşi întrepătrund acţiunile. 7) Sclavul eliberat. Alt cap situat pe insula misterioasă (neart.). Două semne ale pavilionului negru! 8) Pencroff, Harbert şi ziaristul Spilett erau gata de plecare. Lac în Paraguay. Arhipelag (abr.). 9) La marginile arborelui Cycas! Curăţ. 10) Casa de granit pentru grupul nostru. 11) Minunatul inginer. A apărea. 2/3 din frig! 12) Top era învăţat să îndeplinească tot felul de acţiuni. Ajuns în America, Spilett redactează un ziar propriu.

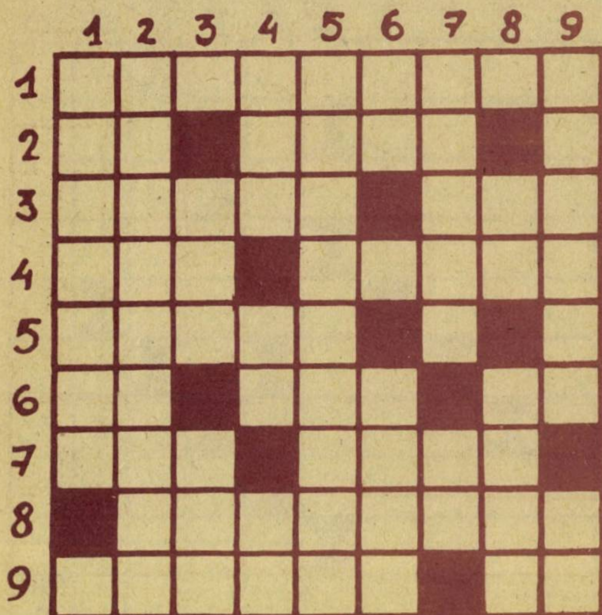
CUVINTE RARE: ACD, OAN, NUS, ETSA, IVA, TUT, AZU, IPO, ARH

BUDINCĂ DE MERE CU OREZ

1 kg de mere, 200 g de orez, 500 ml de lapte, vanilie, 100 g de unt, 100 g de stafide, 3 ouă, 20 g de pesmet, scorţişoară, 200 g de frişcă, 200 g zahăr şi un pacheţel de zahăr vanilat. Fierbeţi orezul în 250 ml de apă. Cînd a scăzut, adăugaţi laptele, sarea şi vanilia şi lăsaţi să fiarbă la foc domol. Lăsaţi să se răcească. Separat frecaţi spumă zahărul şi gălbenuşurile, apoi adăugaţi orezul şi stafidele. Curăţaţi merele de coajă şi de sîmburi, tăiaţi-le în felii subţiri şi combinaţi-le cu orezul. Bateţi albuşurile spumă tare şi înglobaţi-le încet în compoziţie. Tapetaţi o formă cu unt şi pesmet, turnaţi compoziţia şi puneţi la copt la foc mic. Serviţi cu frişcă parfumată cu zahăr vanilat şi foarte puţină scorţişoară.

JULES VERNE

DOCTORUL OX

ORIZONTAL: 1) Consilierul orașului Quiquendone. 2) Primarul Tricasse, de pildă. Adept al științei, ca doctorul Ox. 3) Lucrare originală a doctorului, prin care se proiecta iluminarea întregului oraș. Spun. 4) Aici își face efectul gazul oxihidric. Dispozitiv de prins. 5) Îndreaptă greșelile. 6) Noobert împlinise 67 de ani! Doctorul Ox se pricepe de minune să le încurce (sing.). Notă medie! 7) Lunganul Gédéon Ygère, discipolul doctorului Ox. Quiquendone. 8) Pregătită de atac, întreaga suflare a orașului aștepta (pl.). 9) O sperau locuitorii orașului în urma cuceririi Virgamenului. Domnul Hildewert la 23 de ani!

VERTICAL: 1) Directorul companiei de asigurări din oraș (Sootman). 2) Ziar care, pe lîngă „Pîndarul", „Radicalul", „Îndrăznețul" și altele, scria cu patimă despre ce se petrecea în Quiquendone. 3) „A fost odată ca-n povești". Primele picături de ploaie! 4) Personaj de basm. Ultimele unde sonore ale tenorului Fioravan. Au dat-o în bară! 5) Postură în care se găseau toți locuitorii Quiquendonelui. 6) Frumoasa Suzel la 24 de ani! Gazul oxihidric pentru doctorul Ox (pl.). 7) Logodnica tînărului Frantz. În mijlocul rîului Vaar! 8) Primele articole publicate în ziarul „Imparțialul"! Mulțimea orașului devenise acum o adevărată armată (pl.). 9) Rîu ce trecea prin Quiquendone. În sfîrșit, doctorul Ox.

CUVINTE RARE: PLO, LAR.

George Negrea,
Borzești

SFATURI PRACTICE

■ Dacă puneți la fiert un ou cu coaja crăpată, frecați crăpătura cu puțină lămîie; albușul se coagulează în cochilia lui.

■ Cartofii copți la cuptor se ung în prealabil cu puțin untdelemn: coaja lor rămîne netedă.

■ Pentru ca laptele să nu se prindă la fiert, puneți pe fundul cratiței o farfurie răsturnată.

■ Dacă albușurile nu se bat bine, înseamnă că nu sînt proaspete sau că, scoase din frigider, sînt prea reci. Un vîrf de cuțit de zahăr și cîteva picături de zeamă de lămîie înlesnește baterea lor.

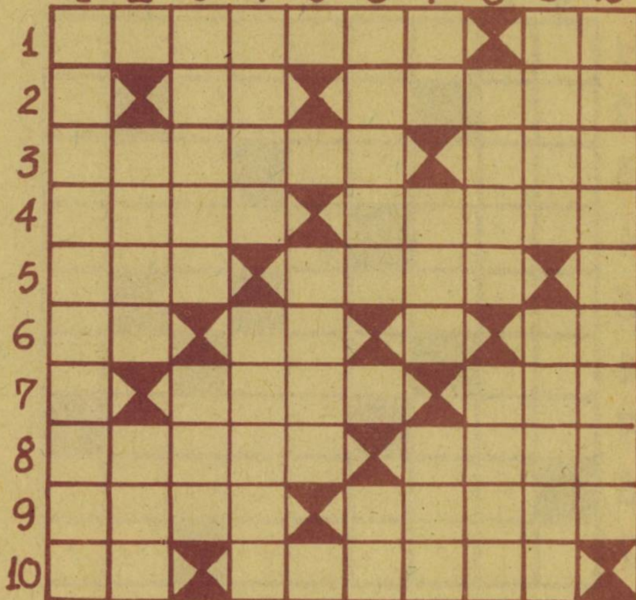
■ Cînd preparați maioneza, puneți castronul în care o frecați pe un șervet îndoit în patru; castronul nu se va mai mișca din loc. Înainte de a începe să amestecați, puneți în gălbenuș muștar, sare, piper. Dacă maioneza se taie, adăugați puțin muștar sau stropiți cu puțină apă, sau suc de lămîie.

■ Mirosul de varză pusă la fiert se atenuează dacă puneți pe capacul cratiței un șervet muiat în oțet.

■ Mirosul de conopidă dispare dacă puneți în apa în care fierbe o pungulită de pînză în care ați fărîmițat puțină pîine.

■ Pentru ca smîntîna pe care o adăugați în mîncăruri să nu se taie, încălziți-o înainte la „bain-marie" și apoi puneți-o în mîncare, treptat, treptat.

Primăvara

ORIZONTAL: 1) Compozitor vienez, autor al valsului „Voci de primăvară". Identic! 2) Ocale! În primăvara vieții. 3) Încărcate cu muguri, frunzulițe și flori în pragul primăverii. Într-un poem! 4) „Ghiocel" și „Buchet de liliac" sînt două din pînzele acestui pictor clasic român. Umbre călătoare care întunecă cerul primăverii. 5) Sosesc cocorii! Una din primele zile de la începutul primăverii. 6) Pană de despicat lemne. În tabără. Alexandru Doru. 7) Păstrătoare a florilor de primăvară. Literă din alfabetul bulgar. 8) Legătură între etaje. „Noapte de primăvară" este o poezie închinată frumosului anotimp de acest poet român contemporan. 9) Mare situată în sudul Oceanului Înghețat. Soli ai primăverii. 10) La primăvară! Beneficiază de o garderobă aleasă pe timpul primăverii.

VERTICAL: 1) Mare compozitor al secolului XX, autor al baletului „Sărbătoarea primăverii". 2) Prieten. Aproximativ. 3) Compozitor român, autorul operetei „Povestea anotimpurilor", în care întîlnim „Valsul primăverii". O vară nesfîrşită! 4) Arbust îndrăgit de veverițe. Încep pe ogoare muncile de primăvară (sing.). 5) Complex sportiv. 6) Se repopulează în zona montană odată cu sosirea primăverii. Spetează. 7) Notă muzicală. Fluviu în U.R.S.S. Rîu în India. 8) Primăvăratică (fig.). Plantă erbacee. 9) Consiliul de ajutor economic reciproc (abr.). A se alătura. 10) Numele popular al zilei de 1 Mai.

DICȚIONAR: OEM, STE, URU.

GĂSEȘTE OBIECTUL

Pe sol se trasează un cerc. Doi jucători trec în mijlocul cercului, iar ceilalți, fete și băieți, se așază în afara acestuia. Conducătorul jocului așază în cerc două cartoane de culoare închisă, două crete, albe sau colorate (în loc de carton negru și cretă se pot folosi o foaie de desen și un cărbune), și două obiecte asemănătoare (două mingi, două rachete, două popice etc.).

Cei doi jucători, legați la ochi, caută obiectele, cu multă atenție, să nu le calce.

De un real ajutor le vor fi ceilalți participanți la joc care îi vor încuraja și-i vor antrena strigînd „foc" cînd cei doi vor fi în pericol să calce unul din obiecte.

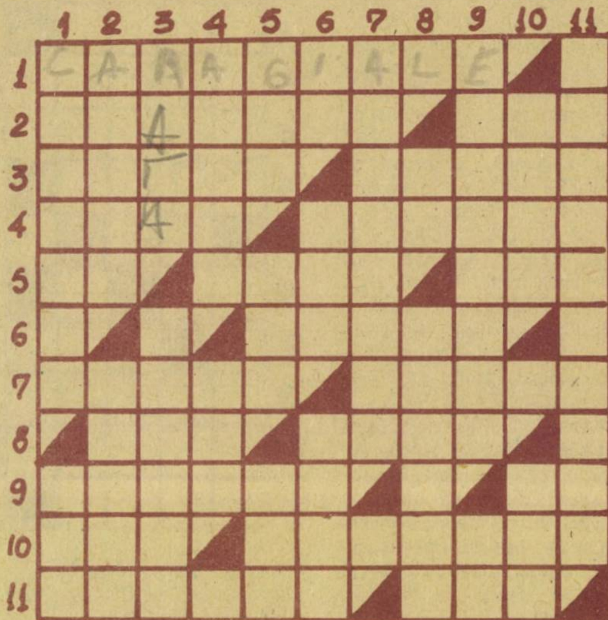
Cînd jucătorii au găsit cartoanele, creta și obiectul, ei trebuie să deseneze cît mai repede, legați la ochi, obiectul găsit.

Învingător este considerat cel care reușește să termine primul și să reproducă cît mai corect schița obiectului desenat.

Vara

ORIZONTAL: 1) Autorul schiţei „Căldură mare". 2) Cea mai bună băutură este... de la frigider (2 cuv.). Abreviere pentru constelaţia Scorpionul. 3) Popas turistic. I se recomandă ceaiuri şi băi fierbinţi. 4) Autorul poeziei „Amiază de vară". Creatorul pînzelor „Farul de la Mangalia" şi „Techirghiol". 5) Din loc! Sol fertil. Perioadă de latenţă în dezvoltarea unui fenomen. 6) Acră. 7) Compozitor român, autor al melodiei „În tabără pe litoral". A răspîndi căldură. 8) Cap în U.R.S.S., în nord-vestul peninsulei Pescarilor. Îi aparţine compoziţia vocală „Pe cînd soarele de vară". 9) Încăperi. Firişoare de nisip! 10) Pitoresc lac vulcanic din apropiere din Tuşnad. Apropiate sufleteşte. 11) Trecută prin foc şi apă. Firmamentul nopţilor înstelate, de vară.

VERTICAL: 1) Autorul volumului de povestiri „Inimi fierbinţi". Ştrand natural. 2) Personificare a Soarelui în mitologia greacă. Scalda lui Creangă din copilărie. 3) Mare iubitoare de apă. Călduros. 4) Suprafaţă de răspîndire a unor plante sau animale. Lichidul binefăcător al zilelor toride. 5) Substanţă coloidală. Soi de peşte (reg.). Fierbinţi! 6) Pană... caniculară! Arid. Localitate în sudul judeţului Timiş. 7) Ventilaţie (pl.). 8) Măsură agrară. Capitală arabă aşezată la poalele Munţilor Antiliban. 9) A practica alpinismul. În aer! 10) A reproduce cuvintele spuse de cineva. Stradă (abr.) 11) Instantanee de vacanţă (sing.)

DICŢIONAR: LAG, ZIP, OAN.

Cînd timpul este nefavorabil, în alte variante, copiii pot desfăşura acest joc şi înăuntru. Cei legaţi la ochi trebuie să treacă, cu o lingură de masă, sarea dintr-o cutie sau pungă într-un borcan; să ia de pe masă o cană cu apă şi să umple un pahar; să găsească pe podea un tenis şi şiretul său şi să-l treacă corect, cu ochii legaţi, prin toate găurile acestuia; să găsească pe podea o curea sau un cordon şi s-o încheie corect pe mijloc.

Din vacanţă

(Rebus criptografic: 1–1; 8, 5, 3, 9)

Toamna

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1								■			
2					■						
3						■		■			
4									■		
5					■		■				■
6	■			■				■			
7			■		■						
8		■							■		
9							■				
10						■				■	
11					■						

ORIZONTAL: 1) Poet român contemporan, autor al scrierii în proză „Lumină de toamnă". Bogăţia toamnei. 2) Îndoire! Se numără toamna. 3) Dînşii. Din atmosferă. 4) Oraş din judeţul Bacău. Primele vocale! 5) Acoperită în parcuri de frunzele toamnei. Îi ruginesc frunzele. 6) Către. „...îşi scutură/ Ca dintr-o ciutură,/ Frigul lichid" (Topîrceanu). Fiu în limba arabă. 7) Notă muzicală. Compun titlul careului. 8) Pătlăgea roşie. Din amintire! 9) Noiembrie (pop.) Oraş în judeţul Arad. 10) Vine după toamnă (pl.). Se curăţă toamna. 11) Plini de roadele toamnei. Pictorul autumnalelor noastre, din care amintim tabloul „Peisaj de toamnă".

VERTICAL: 1) Metaforă pentru frunzele toamnei. Poet român de aleasă vibraţie, autor al poeziei „Epitaf de toamnă". 2) Bogăţia ogoarelor în hambarele toamnei. Vreme neprielnică. 3) „Cri-cri-cri/ Toamnă gri/ Nu credem c-o să mai vii" (Topîrceanu). Popor din Asia Mică. 4) Mare poet liric german, autorul poeziei „Toamnă grea". Peşte răpitor (pl.). 5) Din aer! Florar. 6) Zidaru Barbu. În fiecare toamnă i se deschid larg porţile cunoaşterii. 7) Întocmai (înv.). Rînduială. Întrebare. 8) Într-o clipă! Îmbrăcăminte de toamnă. 9) Rouă (pop.). Localitate în Franţa. Rîu şi localitate în Republica Coasta de Fildeş. 10) O lună de toamnă. 11) Compozitor român, creatorul liedului „Cîntec de toamnă". Poet chilian, autorul poemului „Strugurii şi vîntul".

DICŢIONAR: IBN, IORT, ROA, OIE, NSO.

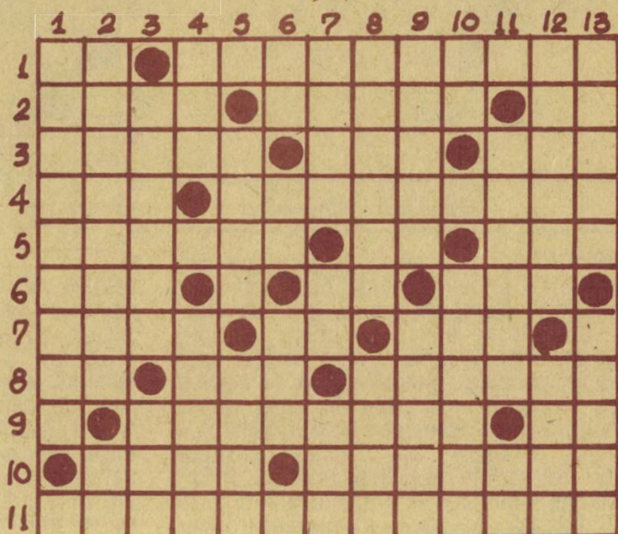
FĂ-ŢI CASĂ

Pe trotuar (cu creta) sau pe un teren neted (prin zgîriere cu un băţ) desenaţi pătrate cu latura de 35 cm, dispuse concentric, şi realizaţi astfel o figură asemănătoare unei cochilii de melc. Jucătorii — fete şi băieţi - sar într-un picior din pătrat în pătrat, într-o ordine dinainte stabilită. Cel care nu calcă pe linie nu sare de mai multe ori în acelaşi pătrat, nu coboară celălalt picior, în aşa fel încît să atingă solul şi ajunge la ultimul pătrat, îşi alege „o căsuţă" liberă înscriindu-şi numele în ea. În pătratul ocupat, jucătorul are voie să se oprească şi să se odihnească. Dificultatea jocului creşte treptat, deoarece pătratele ocupate se înmulţesc. Alegerea pătratului de către jucător prezintă o mare importanţă. Dacă reuşeşte să ocupe mai multe pătrate alăturate, el îngreunează sarcina celorlalţi jucători, eliminîndu-i din joc.

IARNA

ORIZONTAL: 1) Case. Autorul poeziilor „În miezul iernii", „Soare de iarnă" și „Iarnă" 2) Mare pictor român, autor al pitorescului tablou „Transport de buți iarna". Dușmanul zăpezii. Se „naște" în plină iarnă, la fiecare 31 decembrie. 3) Polimer alcătuit din două molecule de monomer. Agenția de știri indiană (abr.) Orășel în Brazilia. 4) Numele a patru localități din S.U.A. Înghețat (fig.). 5) Alt pictor român, autor al tabloului „Iarna". Încă. Stea în constelația Argus. 6) Răsărit. Trage ițele! Strigătul cerbului. 7) Acru. Rece. Neam, rudă (reg.). 8) Negație. Localitate în sudul Franței. Adăpostește proviz- pentru iarnă. 9) Proeminențe care suferă la frig (dim.) La urmă! 10) Bradul sărbătorilor de iarnă (pl.) Sulfură naturală de staniu, fier și cupru. 11) „Uneori, iarna" și „Moina" sînt două din poeziile acestui scriitor român.

VERTICAL: 1) Mare prozator român, autorul scrierii „Iarnă și lupi". 2) Luceafărul poeziei românești, creator al poeziei „Cînd crivățul cu iarna..." Un salut scurt. 3) A îngheța. Rezervor de nea. 4) Localitate în India. „Viforul" de B. St. Delavrancea. 5) Teren de... box. Zeiță a fertilității în Egiptul antic. 6) În deschidere! Nea! Poet român contemporan, autor al poeziei „Va veni iarna albă". 7) Pus la cuptor. Component al fulgilor de nea. Combinatul siderurgic Hunedoara (abr.). 8) Cadru de desfășurare a acțiunii din poezia „Iarna pe uliță" de G. Coșbuc. O jumătate dintr-o cutioară. 9) Ajută la zbor. Obicei. 10) Fulgi de nea! Sobe. 11) Înghețată. În viscol! 12) Tremură deși are călduri (fem.) Loc într-o pădure curățat pentru a fi cultivat. 13) A merge prin nămeți (fig.). Centru al sporturilor de iarnă din Moldova.

DICTIONAR: PTI, ICO, ONO, ETA RIA, ANE

ȘTIȚI SĂ FACEȚI VALIZA?

Adesea, în vacanțe, plecați în tabere, la unchi sau la bunici. Întotdeauna, pentru ca valiza să fie mai ușoară, sînteți preocupați să împachetați doar strictul necesar. Și ca să nu uitați nimic, luați-o, ordonat, de la cap pînă la picioare. Scoateți și puneți mai întîi lucrurile pe masă sau pe canapea, apoi începeți să le așezați, într-o anumită ordine, în valiză.

VALIZA UNEI FETE: începeți cu lenjeria, punga cu ciorapi, pulovere, una-două fuste, canadiana. Deasupra — rochiile ușoare, apoi bluzele. Pe marginile valizei așezați pungile cu pantofi, sandale, papuci de casă, obiecte de toaletă. Înainte de a închide valiza, acoperiți totul cu un prosop.

VALIZA UNUI BĂIAT: întîi așezați pantalonii, bine întinși, lenjeria, pulovere de lînă, cămăși. Egalizați locurile rămase goale cu obiecte mai mici (ciorapi, batiste), astfel încît să obțineți o suprafață netedă, pe care veți orîndui canadiana, haina, întoarsă pe dos — cu umerii bine scoși în afară —, apoi împăturită în două. Urmează cravata, bine întinsă, pijamalele, punga cu obiecte de toaletă. Pe marginile valizei, pungile cu papucii de casă și pantofi.

DE ANUL NOU

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1					L		■			
2	A					■			M	
3					■					
4			■							■
5				■					■	
6	■	U			L		■		T	
7		■				■				
8	I		■		■		A	■		N
9								I		
10					■					

ORIZONTAL: 1) Soseşte pe ger şi pe ninsoare cu tolba încărcată de daruri pentru copii. Compoziţie a lui Ion Vidu intitulată „Mulţi ani". 2) Scriere istorică. Capitală europeană în care tradiţia cere ca în noaptea Anului Nou să se arunce pe fereastră vechiturile din casă. 3) Vă dorim numai asemenea note în 1985! Cămară. 4) Dese! Poftă... mare. 5) Ironia din răvaşe (fig. pl.). Oraş în R.F.G. 6) Exclamaţii entuziaste. Dumneata (abr.). 7) Cîntăreaţă de operă şi profesoară română (1895-1958). Autoarea volumului „Purtătoarea de noroc" (Lotte). 8) Sînt din... vis. Vocalele primului an. Două din lună. Vestesc pretutindeni sosirea Anului Nou. 10) Din nou. Din domeniul pluguşorului.

VERTICAL: 1) Aşteaptă invitaţii la masa festivă. Din recuzita „Pluguşorului". 2) A compus liedul „Dar de Anul Nou". Încălecată de bădiţa Traian. 3) Crustaceu. Mulţi ani. Măsură agrară. 4) Autorul volumului de poezii „Pasul meu peste ani". Loc de petrecere a revelionului. 5) În sfîrşit vesele. Braţ de elice. 6) Legumă care, în tradiţia germană, este crestată şi scobită în ajunul Anului Nou la ora 24, apoi presărată cu sare, pentru a da, în funcţie de absorbirea sării, prognoza meteorologică a noului an... (pl.). Miezul nopţii. 7) Carete! Pendula a anunţat trecerea în noul an. 8) Cîntece tradiţionale cu ocazia Anului Nou. Peri! 9) Zăpadă. A deghiza. 10) La anul şi la mulţi ani! Celebru compozitor german, creatorul cantatei „De Anul Nou".

ŞTIŢI SĂ „DREGEŢI" O CIORBĂ?

Dacă nu ştiţi, e uşor de învăţat. Într-o farfurie adîncă bateţi un gălbenuş, apoi, cu o lingură, adăugaţi din ciorba caldă şi bateţi din nou. Diluaţi astfel gălbenuşul cu 10—15 linguri de supă şi turnaţi amestecul în ciorbă. Aceasta să nu fie prea fierbinte sau să clocotească pentru că atunci compoziţia se taie. Gălbenuşul nu va mai da nici gust şi nici aspect plăcut. Dacă vă place smîntîna, puteţi adăuga 2—3 linguri.

Nu uitaţi verdeaţa, atît de bogată în vitamine (frunze de pătrunjel, mărar sau leuştean), tocată mărunt.

Iată şi două mici... secrete: ciorba va fi mai gustoasă dacă se serveşte la o jumătate de oră după ce a fost dreasă; dacă trebuie reîncălzită, luaţi-o de pe foc înainte de a da în clocot.

Obiceiuri DE ANUL NOU

Născute în timpuri străvechi, tradițiile și obiceiurile popoarelor prilejuite de sărbătorirea Anului Nou, constituie simboluri milenare ale înnoirii. Pe toate meridianele, la toate popoarele, datinile și obiceiurile prilejuite de sosirea Anului Nou au un numitor comun: ele exprimă încrederea în viață, în reușita proiectelor de viitor, speranța într-o lume mai bună și mai dreaptă, dorința de pace si fericire.

■ La români sărbătorirea Anului Nou este însoțită de cîntece, urări, jocuri, care creează o atmosferă de optimism, bucurie și încredere în forțele proprii. Colindele ce răsună în acele zile amintesc anticele petreceri ale romanilor din primele zile ale lunii ianuarie. Plugușorul este una dintre datinile cele mai vechi, ilustrînd ocupația de bază a strămoșilor noștri: agricultura. Plugul împodobit este însoțit de un alai de recitatori, care urează în sunet de zurgălăi, pocnete de bice și mugete de buhai. Capra face și ea parte din ritualul reprezentărilor festive închinate Anului Nou, iar sorcova amintește de un alt obicei al romanilor, care la începutul fiecărui an se felicitau purtînd o ramură de dafin verde și sărbătorind-o astfel pe Strenia, zeița fericirii.

■ În zilele care premerg datei de 1 ianuarie, casele japonezilor sînt împodobite cu crengi de pin și fire de bambus, care simbolizează viață lungă. Atunci cînd ceasurile indică ora zero, clopotele bat de 108 ori. Urmează trei zile de petreceri. Tradiția cere ca fetele să smulgă cîteva fire de urzică, ridichi și țelină. La șapte zile după Anul Nou, capul familiei prepară o fiertură de orez cu „șapte ierburi de primăvară", care este servită la dejun.

■ Indienii navajo din America de Nord obișnuiesc să întîmpine Anul Nou într-un luminiș de pădure, în jurul unui foc imens. Înveșmîntați în straie albe, ei dansează ținînd în mîini bețe, avînd capetele ornate cu pene. Fiecare dansator caută să se apropie cît mai mult de foc pentru ca penele să se aprindă și astfel „să-i meargă bine" tot anul. Șaisprezece bărbați voinici fixează în vîrful unui stîlp un glob roșu. Toți strigă: „S-a născut un nou Soare! A sosit un An nou!" Apoi în îngrăditura din crengi de brad care împrejmuiește locul serbării se taie deschizături spre cele patru puncte cardinale, pentru ca Soarele să lumineze pretutindeni...

■ În Italia, noaptea de Anul Nou nu prinde prea mulți trecători pe străzi. Acolo, conform unui străvechi obicei, în această noapte se aruncă pe fereastră tot ceea ce se socotește că e inutil și învechit în casă.

■ În R.P. Mongolă, Anul Nou este întîmpinat cu serbări populare în care își face apariția Moș Gerilă, ținînd în mînă un bici, simbolul păstoritului, o cremene și o tabacheră, vechi tovarăși ai păstorului care nu se teme de singurătate și drumuri lungi în căutarea de pășuni pentru turme.

■ În Polonia, sub fața de masă sărbătorească a revelionului se așază un strat de fîn. Potrivit tradiției, fiecare familie poloneză rezervă în noaptea Anului Nou un loc la masă „oaspetelui necunoscut", care ar putea sosi.

■ Pregătirile de Anul Nou încep, în insula Borneo, cu o săptămînă înaintea zilei respective. În tot acest timp bat fără încetare tobele care vestesc o nouă recoltă, și mai rodnică, întrucît la acea latitudine Anul Nou coincide cu sărbătoarea recoltei...

■ Nu pretutindeni Anul Nou este sărbătorit la 1 ianuarie. În Birmania, de pildă, el începe în aprilie. În cele patru zile care premerg sărbătoririi propriu-zise, toată lumea participă la tradiționala „serbare a apelor". Obiceiul constă în a-i stropi pe cei dragi și apropiați cu apă - simbolul rodniciei. Supărarea nu-și are locul, pentru că nimeni nu scapă neudat!

■ Înaintea revelionului, locuitorii Maltei spoiesc cu var treptele de la intrarea casei.

■ În Cuba, ca și în Spania, în noaptea de Anul Nou, fiecare trebuie să mănînce 12 boabe de strugure în timpul în care ceasul bate de douăsprezece ori.

■ „Noaptea ridichilor" îi spun mexicanii nopții festive a Noului An. Este noaptea în care fiecare copil așteaptă să primească în dar un Moș Gerilă confecționat din... ridichi. Confecționarea figurinelor de ridichi e de tradiție aztecă. Acest Moș Gerilă mexican nu împarte numai daruri, ci și sancțiuni celor răi sau neascultători!

■ Potrivit vestitelor legende scandinave, „noaptea cea mare" poposește în țările nordice la 21 decembrie, cînd pornesc să răsune cîntecele colindătorilor (skaldesilor) preamărind izbînzile anului încheiat și urînd oamenilor fericire în anul care începe.

■ În Sri Lanka și în alte țări asiatice, Anul Nou se serbează primăvara, în aprilie. În ajunul sărbătorii se sting luminile electrice din case și se aprind candele de lemn alimentate cu ulei din nucă de cocos. La lumina lor fiecare familie își pregătește tradiționala hrană de Anul Nou: kiribat, o fiertură de orez cu lapte. Ritualul începe dimineața cu o procesiune solemnă la care participanții poartă veșminte de o anumită culoare. În cele două zile cît durează serbările, circulația vehiculelor e întreruptă.

■ Printre cele mai vesele sărbători ale începutului de an se numără și tradiționalul Carnaval al lampioanelor care se desfășoară în China la sfîrșitul lunii ianuarie. Trei zile și trei nopți străzile orașelor sînt parcurse de care alegorice fastuoase, purtînd personaje din folclorul chinez. Carele sînt însoțite de muzicanți, echipe artistice costumate pitoresc, copii înveșmîntați în mătase roșie și galbenă - simbol al bucuriei. Cortegiile sînt însoțite de nenumărați locuitori purtînd lampioane din hîrtie colorată de toate formele și mărimile.

■ În Egipt, în ziua solstițiului de vară, atunci cînd încep a crește apele Nilului, egiptenii își oferă unul altuia miere și curmale, iar înainte de a le consuma își spun: „Dulce și binefăcător este numai dreptul adevăr". Conform obiceiului, în dimineața respectivă tinerele mame îl poartă în spate pe cel mai mic dintre fii, căruia trecătorii îi dăruiesc turte cu miere.

FULGERE și TRĂSNETE

• În atmosferă, zilnic, se produc aproximativ opt milioane de fulgere. Într-o oră, în timpul furtunilor puternice, au loc 8 000–9 000 de descărcări electrice.

• Lungimea unui fulger obișnuit este de 2–3 km, dar există și fulgere cu o lungime de peste 10 km.

• Cel mai puternic fulger nu scînteiază mai mult de a mia parte dintr-o secundă.

• Tensiunea care provoacă fulgerul ajunge, în unele cazuri, pînă la o mie de milioane de volți, iar intensitatea curentului a fost stabilită la 20 000 de amperi.

• Forma în zigzag a fulgerului se datorează faptului că aerul rarefiat conduce mai bine electricitatea decît cel comprimat. Dar fulgerul trecînd prin porțiunile cu aer mai rar, căldura sa enormă provoacă alte comprimări și rarefieri, trebuind să-și schimbe mereu direcția. Așa se produce drumul în zigzag.

• Trăsnetul preferă anumiți copaci, în primul rînd stejarul, mai rar mesteacănul și foarte rar dafinul. Această predilecție este direct proporțională cu adîncimea și ramificația rădăcinii.

• Un singur trăsnet este format din una pînă la 42 de descărcări principale, fiecare precedată de un „trăsnet" conducător.

• Cînd trăsnetul atinge simultan mai multe obiecte, el le desparte brutal. Astfel, un om este aruncat la cîțiva metri depărtare de arborele sub care se adăpostește; un pachet ținut în mînă este smuls și aruncat la mare distanță. De asemenea, un om se poate trezi complet dezbrăcat, hainele sale fiind rupte și aruncate de pe el, în bucăți.

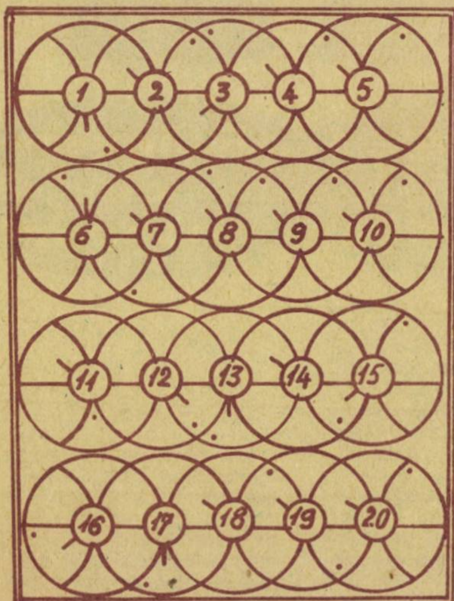
• Trăsnetele au ca efect mai puține cazuri mortale decît se crede, iar urmările produse la cei care supraviețuiesc se vindecă destul de repede.

• Pe pielea omului trăsnetul lasă urme în formă de stea. Alteori trăsnetul „fotografiază" pe piele unele obiecte, de pildă, monedele din buzunare.

• Credința că în locul lovit de trăsnet se ascund comori, nu e lipsită de temei. Cînd în pămînt sînt ascunse obiecte de metal, conductibilitatea electrică a solului sporește.

JOCUL CERCULEȚELOR

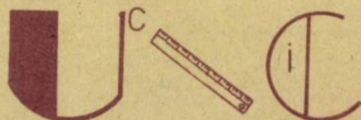
În dezlegarea jocului se pleacă de la fiecare cerc numerotat în parte, din locul însemnat și în sensul mersului acelor de ceasornic.

1) Ochi și urechi la lecție (fem. pl.). 2) Pătlăgele roșii. 3) Scriitor italian (1846—1908), autorul romanului educativ „Cuore". 4) Grup de celule nervoase care se găsesc în encefal, în bulb sau în măduvă (pl.). 5) Compus al natriului, folosit în medicină și în industria cernelurilor. 6) Studiază proprietățile și structura materiei, formele mișcării ei și legile generale ale fenomenelor naturii anorganice. 7) Muncitor tipograf care culege literele (pl.). 8) Selecționată. 9) A semnala. 10) A persista. 11) Reprezentare grafică (pl.). 12) A înainta în vîrstă. 13) Uriașele întinderi acvatice. 14) Intervalul de timp dintre seară și dimineață. 15) A luneca pe luciul gheții. 16) Una dintre liniile care mărginesc o figură geometrică. 17) A trimite mingea la coș. 18) Transparent, limpede. 19) A spune o poezie. 20) Ramuri.

La o dezlegare corectă, citind literele din spațiile însemnate cu un punct în ordinea cifrelor cu care sînt numerotate cerculețele, veți descoperi titlul uneia din cele mai îndrăgite cărți ale copiilor.

PE ÎNĂLȚIMI CARPATINE
(Biverb: 6—8)

Cine a inventat tricotatul?

ŞTIŢI CINE A INVENTAT TRICOTATUL? BĂRBAŢII! Nu puteţi să vi-i imaginaţi cu andrelele în mîini?! Şi totuşi, în Italia, în secolul al XIII-lea, ei, bărbaţii, s-au gîndit primii la ceea ce s-ar putea realiza din fire toarse şi andrele. Generaţii de-a rîndul, această îndeletnicire s-a transmis din tată în fiu. Timp de două veacuri, tricotajul a rămas un privilegiu, în exclusivitate, al bărbaţilor. Încet, încet însă au învăţat şi nevestele, şi fetele lor. A fost, fireşte, o vreme cînd laolaltă, femei şi bărbaţi, fete şi băieţi, s-au întrecut într-ale împletitului.

Cu timpul însă, bărbaţii au abandonat această meserie, lăsînd-o pe seama femeilor. Perseverente, acestea mai tricotează şi astăzi, făcînd din această îndeletnicire nu numai o activitate utilă, ci şi o reală destindere în timpul liber.

Poate că încă din vremuri îndepărtate femeile au intuit adevărul, azi dovedit ştiinţific, că împletitul linişteşte sistemul nervos şi dă o bună dispoziţie. Nu trebuie făcut însă ore în şir. Sînt recomandate pauze, altfel provoacă dureri de cap.

Pulover cu glugă

● Mînecile sînt raglan, gluga este rotundă, iar buzunarul, mai mare, are fermoar. Acesta se lucrează ridicînd pe andrea, în linie dreaptă, ochiurile. Marginile exterioare şi partea de sus a buzunarului se cos de pulover. Vă recomandăm să folosiţi lînă de trei culori, puloverul devenind şi mai interesant: negru — gluga; roşu — mînecile; galben — faţa. Combinaţi şi alte culori!

Fular cu buzunare

● Tricotaţi un fular lung de 170 cm şi lat de 20 cm, în punct leneş, un ochi pe faţă şi altul pe dos etc. Folosiţi lînă industrială, mohair sau P.N.A. Alternaţi două sau mai multe culori, asortate neapărat.

La o distanţă de 5—7 cm de cele două extremităţi ale fularului, ridicaţi ochiuri pe andrea pentru a tricota buzunarele sau tricotate separat (mai înguste decît lăţimea fularului) le coaseţi. Înfrumuseţaţi fularul cu ciucuri (lungi de 10 cm).

Pulover cu ancheor

● Mînecile sînt montate foarte jos, dungile transversale şi longitudinale sînt dispuse pe mîneci şi pe umeri. Şi aici sînt îmbinate trei culori: faţa, spatele şi mînecile sînt tricotate din lînă albastră, iar dungile de pe umeri şi mîneci sînt alternate astfel: negru, roşu, negru.

PENTRU ZILELE CĂLDUROASE

Pentru zilele călduroase de vară, confecţionaţi rochiţe şi fuste din materiale subţiri (pînză topită, in, terocel, mătase etc.), uni, în carouri sau înflorate.

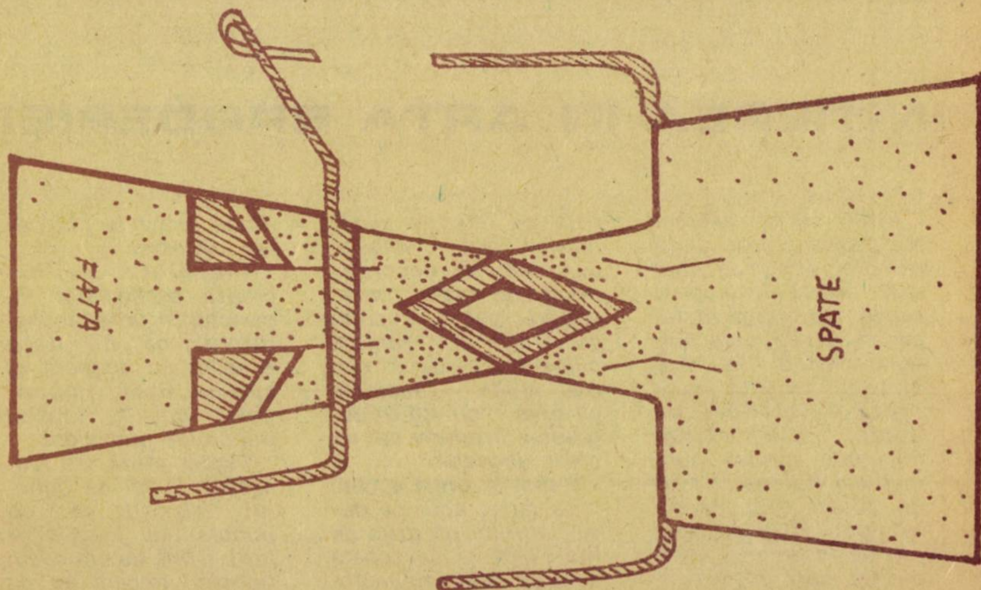
Dacă sînteţi începătoare într-ale croitoriei, alegeţi, pentru început, un model mai simplu. Vă luaţi măsurile cu centimetrul, apoi realizaţi tiparul, pe care îl aşezaţi pe material în direcţia firului drept al acestuia. Croiţi. Nu uitaţi să lăsaţi rezerve pentru toate cusăturile!

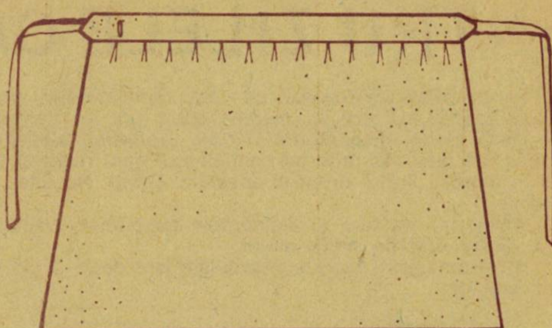
● Asortaţi nasturii şi elementele decorative (vaporaşul, „merele", cordonul etc.) cu una dintre culorile materialului.

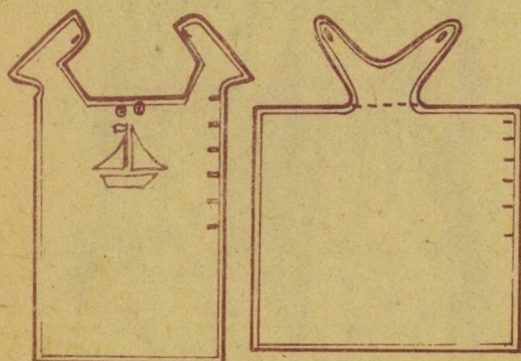
● Înfrumuseţaţi fusta cu cerculeţe late de 1—2 cm, cu paspoaluri sau cu dantelă lată sau îngustă.

INIȚIEREA ÎN ARTA BRODERIEI

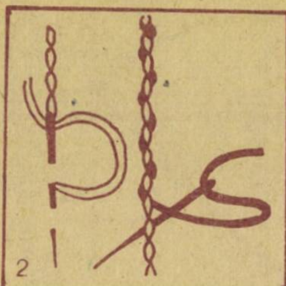
După ce ați exersat realizarea celor zece puncte descrise mai jos, puteți începe a broda. Cu puțină fantezie vă puteți crea singuri modele sau, cu ajutorul cărților care prezintă modele de brodat, puteți realiza minunate motive geometrice, florale, stilizări de păsări etc., pentru început simple, apoi din ce în ce mai complicate, care pot fi aplicate pe fețe de masă, mileuri, pot fi folosite ca element decorativ pe bluze, fuste, rochii, șorțuri, perne. Lucrată cu ață într-o singură culoare, în două sau mai multe – îmbinate cu grijă – cu ață în degradeu, broderia are un efect deosebit.

Punct în urma acului. [1] *Se ia cu acul pe dosul lucrului un grup de fire (4–6) și se scoate acul pe față, împungîndu-se exact la jumătatea distanței.*

Tighelul.[2] *Se lucrează asemănător cu punctul în urma acului, numai că de data aceasta se acoperă și spațiul liber, împungînd acul în capătul punctului precedent.*

Tighel ornat. *Se realizează la fel ca tighelul obișnuit, dar cu puncte mai lungi (7–8 fire). După ce am cusut tighelul, trecem cu un*

fir de coton perlé sau cu un fir gros de mulinéu, de culoare contrastantă, pe sub fiecare pas al tighelului, alternînd drepta-stînga, fără a prinde și pînza.

Fir prins.[3] *Este o altă cusătură folosită mai ales la terminațiile broderiilor. Se trasează un fir de ață în linie dreaptă de la un capăt la altul al modelului. A doua operație constă în fixarea lui, din loc în loc, destul de des, cu o împunsătură în urma acului.*

Lănțișorul.[4] *Venim cu acul pe fața lucrului, luăm 6–8 fire din pînză în linie dreaptă și, înainte de a trage firul de ață, îl dăm pe sub vîrful acului. Am realizat un ochi. Înfigem acul în centrul primului ochi, luăm din nou pe*

ac grupul de fire stabilit, trecem ața pe sub vîrful acului și o tragem pe dosul lucrului, realizînd cel de-al doilea ochi și tot așa pînă executăm întregul lănțișor. Este întrebuințat atît pentru contur cît și pentru completarea întregului model.

Lănțișor legat.[5] *După ce am terminat lănțișorul, venim cu al doilea fir (poate să fie și de altă culoare), pe care-l trecem pe deasupra și pe dedesubtul fiecărui ochi, pe sub punctul de legătură, prin țesătură.*

Nodulețul.[6] *Folosit pentru a reda mai ales miezul florilor, se realizează astfel: se iau pe ac 3–4 fire din pînza lucrului, se dă ața de 2–3 ori peste ac, apoi se trage ușor firul și se împunge în același loc. Pentru a cădea cît mai frumos, îl așezăm puțin cu mîna.*

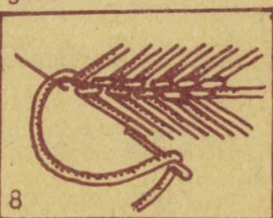
Punct de spinișor.[7] *Se lucrează cu ața mai groasă decît firul țesăturii, pe verticală, alternînd dreapta-stînga. Se introduce acul în partea stîngă a pînzei și se ține firul de ață cu degetul mare al mîinii stîngi, apoi se face la dreapta un punct vertical peste 3–4 fire, trecîndu-se ața pe sub ac. Se repetă punctul spre stînga.*

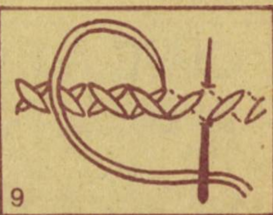
Același punct se poate face și oblic sau dublu, lucrînd cîte două puncte spre dreapta, două spre stînga.

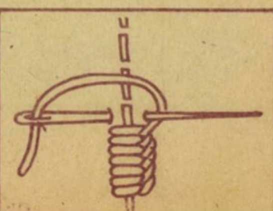
Ace de brad.[8] *Este un punct des folosit pentru flori, frunze și spice. Se împunge acul în oblic, de la margine spre mijloc. Acul se trece pe deasupra aței, pentru a se forma un nod, iar punctele alternează la dreapta și la stînga.*

Cruciulița.[9] *Punct de foarte largă circulație, folosit în tapiserii, ca și în cusăturile cu motive naționale. Se execută astfel: se coase un rînd de linii oblice, de la dreapta la stînga, iar cu al doilea rînd se revine de la stînga spre dreapta, respectîndu-se același număr de fire.*

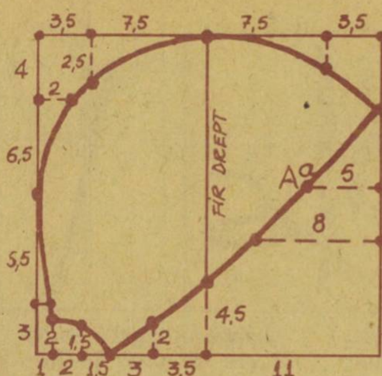
Festonul.[10] *Se realizează din puncte drepte, alăturate fir lîngă fir, și fiecare dintre ele încheiate în partea superioară trecînd ața pe sub ac. Festonul clasic poate fi drept, în formă de semilună, semicerc, triunghiular, în funcție de model. Alteori același punct este folosit la marginea lucrului, ca terminație. În acest caz, pașii se fac rari, în grupe de 2–3 piciorușe mai dese, alternînd cu piciorușe rare sau inegale ca lungime.*

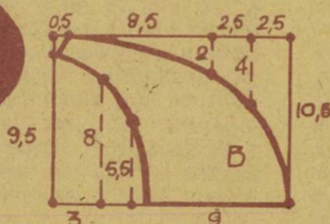

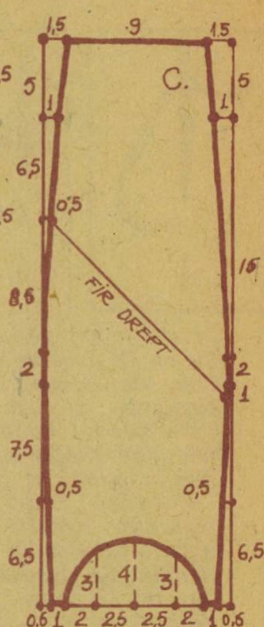

Şapcă cu elastic

Pentru vacanţa de vară, petrecută la munte sau la mare, pentru drumeţii confecţionaţi-vă o şapcă, care vă fereşte de soare, de vînt şi ploaie. Folosiţi unul sau două din următoarele materiale: doc, in, catifea, alte materiale uni, în dungi, carouri sau înflorate.

Şapca se compune din:

A — două părţi laterale; punctul de fixare al cozorocului de cele două părţi este marcat în desen cu litera **a**;

B — un cozoroc realizat din două părţi — faţă şi dos — (pe dos se matlasează o pînză tare, pentru a da rezistenţă cozorocului, apoi se cos faţa cu dosul);

C — un singur clin, de care se prind cele două părţi laterale, cozorocul şi, la spate, bentiţa — lungă de 8 cm şi lată de 2 cm, prin care se trage elastic.

CINE A SPUS?...

1) **„Şi totuşi se mişcă!"**
a) Galileo Galilei; b) Giordano Bruno; c) Copernic.

2) **„Daţi-mi un punct de sprijin şi voi ridica pe umeri Pămîntul!"**
a) Descartes; b) Arhimede; c) Spinoza.

3) **„Ostaşi! Amintiţi-vă că de la înălţimea acestor piramide vă privesc patruzeci de secole".**
a) Alexandru cel Mare; b) Scipio Africanul; c) Napoleon I.

4) **„Garda moare, dar nu se predă!"**
a) Cambranne; b) Fouché; c) Petru cel Mare.

5) **„Statul sînt eu".**
a) Ludovic al XIV-lea; b) Henric al IV-lea; c) Carol al V-lea.

6) **„Am venit, am văzut, am învins".**
a) Cezar; b) Hanibal; c) Octavian.

7) **„Platon îmi este scump, dar adevărul îmi este şi mai scump".**
a) Socrate; b) Aristotel; c) Epicur.

8) **„Ori împărat ori nimic".**
a) Constantin cel Mare; b) Henric al IV-lea; c) Cezar Borgia.

9) **„Sîntem înşelaţi de aparenţele binelui".**
a) Virgiliu; b) Horaţiu; c) Juvenal.

CINE A FOST SUPRANUMIT?...

1) **„Poetul ţărănimii"** (1866—1918)
a) Ion Budai Deleanu; b) Anton Pann; c) George Coşbuc.

2) **„Poetul cu glas de trăsnet"** (525—456) **(î.e.n.)**
a) Sofocle; b) Eschil; c) Euripide.

3) **„Poetul pianului"** (1810—1849)
a) Robert Schuman; b) Franz Liszt; c) Frédéric Chopin.

4) **„Bardul de la Mirceşti"** (1821—1890)
a) Grigore Alexandrescu; b) Vasile Alecsandri; c) Vasile Cîrlova.

5) **„Părintele medicinii"** (460—376 î.e.n.)
a) Pliniu cel Bătrîn; b) Galen; c) Hipocrat.

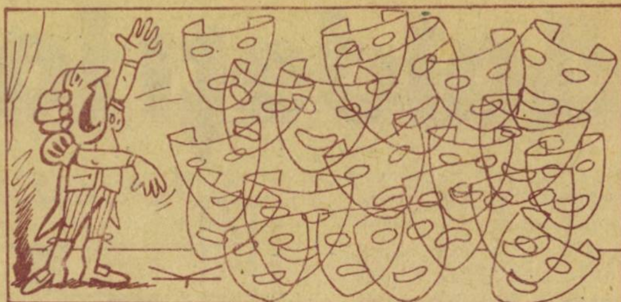
6) **„Părintele istoriei"** (484—425 î.e.n.)
a) Herodot; b) Plutarh; c) Homer.

7) **„Rafael al muzicii"** (1756—1791)
a) Corelli; b) Mozart; c) Schubert.

8) **„Michelangelo al caricaturii"** (1808—1879)
a) Honoré Daumier; b) Forain; c) Jacques Louis David.

Răspunsurile în pag. 196

INVITAȚIE LA OPERĂ

Prin frumusețea ariilor pe care le cuprind, cele mai multe opere ne rămîn în suflet și în minte. Adesea, ascultînd o arie, ne punem întrebarea din ce operă face parte. Vă propunem ca numai cu ajutorul titlurilor unor arii celebre, care merită și este bine să fie reținute, să identifice opera muzicală în care se cîntă. Din cele trei răspunsuri pe care vi le dăm, numai unul este exact. Verificați apoi răspunsul cu soluția care se află la pag. 196

1 — **„Aria lui Dragomir"**: a) „Năpasta" de Sabin Drăgoi; b) „Pană Lesnea Rusalim" de Paul Constantinescu; c) „Ion Vodă cel Cumplit" de Gheorghe Dumitrescu.

2 — **„Aria clopoțeilor"**: a) „Răpirea din Serai" de Mozart; b) „Rigoleto" de Verdi; c) „Lakmé" de Delibes.

3 — **„Cîntecul toreadorului"**: a) „Paiațe" de Leoncavallo; b) „Carmen" de Bizet; c) „Sapho" de Gounod.

4 — **„Aria calomniei"**: a) „Bărbierul din Sevilla" de Rossini; b) „Boris Godunov" de Mussorgski; c) „Rusalka" de Dargomîjski.

5 — **„Aria bijuteriilor"**: a) „Raymonda" de Ambroise Thomas; b) „Amorul mascat" de Ion Hartulary Darclée; c) „Faust" de Gounod.

6 — **„Aria diamantului"**: „Hovanîcina" de Mussorgski; b) „Povestirile lui Hoffmann" de Ofenbach; c) „Gioconda" de Ponchielli.

7 — **„Aria paltonului"**: a) „Hänsel și Gretel" de Humperdink; b) „Lucia de Lammermoor" de Donizetti; c) „Boema" de Puccini.

8 — **„Aria Nilului„**: a) „Aleko" de Rahmaninov; b) „Aida" de Verdi; c) „Mireasa vîndută" de Smetana.

9 — **„Aria Santuzzei"**: a) „Cavaleria rusticană" de Mascagni; b) „Semiramida" de Rossini; c) „Pescuitorii de perle" de Bizet.

10 — **„Aria lui Calaf"**: a) „Ivan Susanin" de Glinka; b) „Turandot" de Puccini; „Lohengrin" de Wagner.

SECRETUL CIFRULUI

Înlocuind literele prin cifre, veți obține o operațiune corectă.

CAIS+
PAR
POMI

LA DESEN
(Monoverb: 4 — 6)

P n S

CALCUL ENIGMISTIC LITERAR

Înlocuirea corectă a semnelor prin cifrele corespunzătoare și efectuarea calculului vor da ca rezultat cifre ce corespund: anului de naștere al unui tipograf, folclorist și scriitor român pe care voi l-ați îndrăgit; anului terminării editării celei mai importante culegeri ale sale, intitulate „Legende sau basmele românilor"; anului în care a fost tipărit volumul „Jucării și jocuri de copii„; ultima cifră reprezintă anul încetării sale din viață.

Haideţi la circ

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	A	R	T	I	S	T	■					
2					■				■			
3			■				■			■	N	T
4		■						■				
5						■						
6				■							■	
7	T	U	■						■			
8						■				■	E	M
9	■				■			■				
10									■			
11				■						■		
12												

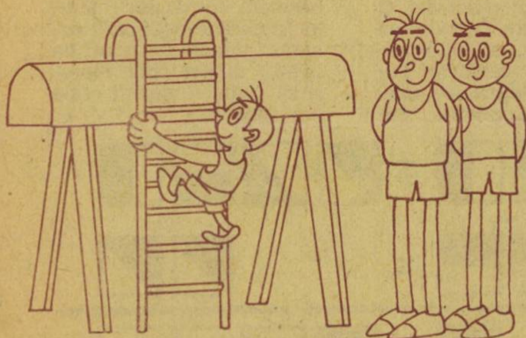
ORIZONTAL: 1) Acrobaţi, scamatori, clovni şi dresori (sing.). Intră în manejul circului. 2) În grup (fig.). Plini de voie bună. Au numere reuşite (sing.). 3) Se dau ultimele reprezentaţii la circ! Cu jonglerii în flăcări! Dresuri (sing.). 1—4 monturi! 4) Ansamblul de zburători. Cu pometţii obrazului. 5) Precum un tulpan turcesc. Printr-o mişcare în spirală. 6) Un papagal. Acţionat ca de vînt. 7) Începe o tumbă! Ca un om cu greutate în lumea circului. Sau a unui vechi ofiţer de cavalerie. 8) Apoi apar în arenă. Nelipsitele dresuri de circ. În semn! 9) De companie. La strigătul renumitului comic român. 10) Plin de imaginaţie. Şi delicat. 11) După un timp. Cu cîte o acrobaţie în aer. Sau numere dificile pe cai (dobr. sing.). 12) Sosesc toţi executanţii. Minunatului spectacol de circ (pl.).

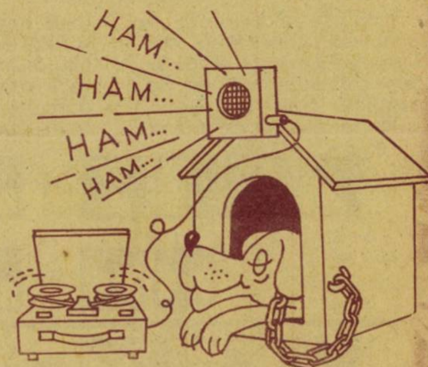
VERTICAL: 1) Echilibriştii (neart.). Într-o lumină roşiatică. 2) Lucrează la bară fixă. Fac jonglerii la distanţă. 3) Încep primele exerciţii la trapez! În straie frumos împodobite pe mijloc! Şi plini de viaţă (sing.). 4) Luînd exemplul marilor zburători ai timpului. Evoluează în arenă (bănăţean). 5) Adevărata casă a circului. Cu stîlp de metal pe mijloc! 6) În fuga calului. Cînd îşi termină rolul! Şi renumitul cîine de circ. 7) Sosesc diferiţi comici din străinătate (italian). 8) Socotiţi cei mai buni. Ca nişte flori robuste (sing. fem.). 2—3 leoaice. 9) Îşi urmează traseul în arenă. Întoarse, de două ori! Din fugă! 10) În mijloc, un bebe! Cu faţa schimbată. De un suspin. 11) Privind la mulţimea din sală. Excepţionalul arbitru. 12) De care depind succesele spectatorilor de circ (pl. fem.).

NOTĂ. Ideea careului este descrierea unui spectacol de circ, ceea ce reiese la citirea atît pe orizontal cît şi vertical, pe idei, fără a ţine cont de numerotare.

CUVINTE RARE: ARA, CIE, ARET.

George Negrea, Borzeşti

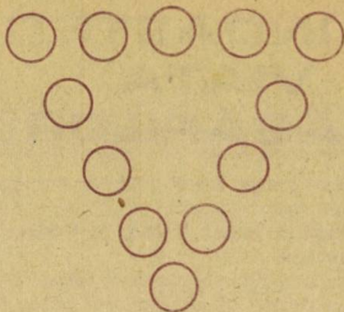

Jocul triunghiurilor

Înscrieţi numerele 5, 6, 7, 8, 9, 10, care se pot repeta în cele 12 pătrăţele, în aşa fel ca în jurul fiecărei litere să se formeze următoarele sume: A = 24; B = 22; C = 20; D = 24; E = 22; F = 20. Laturile celor două triunghiuri echilaterale mari vor însuma fiecare cifra 30.

Triunghi aritmetic

Aranjaţi în cerculeţe numerele de la 4 la 15, astfel încît, prin adunare, suma fiecărei laturi a triunghiului să fie 43.

RECOMPUNE ILUSTRATA

Jucătorilor — fete şi băieţi — li se înmînează cîte o ilustrată tăiată în 10—16 părţi inegale, după ce acestea au fost bine amestecate de către conducătorul jocului. Timpul în care participanţii la joc reuşesc să recompună ilustrata se cronometrează. Locul conducătorului de joc este luat de cel care înregistrează cel mai scurt timp.

CUNOAŞTEŢI VIAŢA PĂSĂRILOR?

1) Care pasăre, unică în felul ei, este specializată în zborul înapoi?

a) **Pasărea muscă** *(colibri);* *b)* **Pasărea liră;** *c)* **Şorecarul.**

2) Folosită din cele mai vechi timpuri la vînătoare şi dresată să lovească ochii şi capul animalelor mari, pasărea se numeşte:

a) **Şerparul;** *b)* **Gaia;** *c)* **Şoimul.**

3) Trăieşte în simbioză cu crocodilul, îi curăţă dentiţia acestuia în orele de siestă:

a) **Colibri;** *b)* **Pluvianul;** *c)* **Barza-şarpe.**

4) Care pasăre trăieşte în apropierea coastelor mării şi scoate sunetele „Kiau-kiau-kiau-kiaka"?

a) **Bîtlanul;** *b)* **Pescăruşul;** *c)* **Albatrosul.**

5) Care pasăre are ochii imobili, suplinind această defecţiune prin rotiri puternice ale capului?

a) **Bufniţa;** *b)* **Rîndunica de noapte;** *c)* **Lăstunul.**

6) Care pasăre, cu penaj viu colorat, mănîncă de preferinţă albine, fiind insensibilă la veninul acestora?

a) **Pupăza;** *b)* **Prigoria;** *c)* **Cioara de claie.**

7) Inima cărei păsări, în repaus, înregistrează un număr record de bătăi – 1 200 – pe minut?

a) **Eretele;** *b)* **Piţigoiul;** *c)* **Acvila.**

8) Femela cărei păsări depune la două zile cîte un ou, alegînd de fiecare dată cuibul altei păsări?

a) **Pitulicea;** *b)* **Cucul;** *c)* **Piţigoiul.**

RĂSPUNSURI:
1)-a 2)-c 3)-b 4)-b 5)-a 6)-b 7)-b 8)-c

FURNICA

Pe paiul ce pare
O rază de soare,
Furnica-n urcuş
E-o virgulă-n tuş.

GREIERUL

Gîza desenată-n zimţi,
Muzicant rătăcitor,
Cîntă picilor cuminţi
Cînd de leagăn: dormi uşor.

VÎNTUL

Mieluşi de-o primăvară
Se zbenguie-n cîmpie.
Păstorul vînt, spre seară,
I-adună cînd adie.

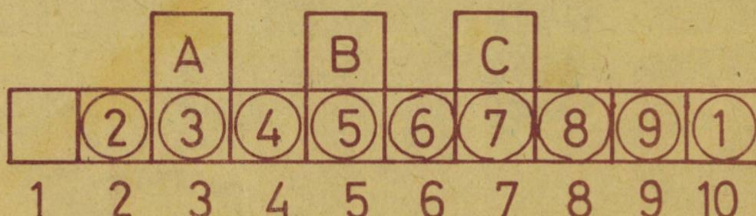
Radu Ursulescu

PRIN MUTĂRI

Desenaţi pe un carton „terenul" jocului, aşa cum îl vedeţi în figură. Pregătiţi nouă fise numerotate de la 1 la 9 şi aşezaţi-le pe cîmpul de joc în poziţiile indicate în desen (adică fiecare piesă în căsuţa cu numărul corespunzător, în afară de fisa numărul 1, pe care o puneţi în pătrăţelul cu numărul 10).

Jocul vă cere să aduceţi fisa numărul 1 în căsuţa ei (1), mutînd piesele numai prin alunecare, fără a le ridica de pe carton şi fără ca vreo piesă să treacă pe deasupra alteia. Pentru manevrele necesare puteţi folosi, după dorinţă, căsuţele notate A, B, C — unde fisele pot rămîne temporar. La sfîrşitul tuturor mutărilor, fiecare piesă trebuie să se găsească în căsuţa cu numărul ei. Jocul are mai multe soluţii.

A FOST ADUS ÎN EUROPA...

▸ **Portocalul,** cu frunze totdeauna verzi, cu flori albe şi parfumate, ar fi originar din China şi India, de unde a fost adus în Europa de Marco Polo.

▸ **Măslinul,** cu frunze persistente de culoare verde deschis pe partea superioară, este originar din Asia şi creşte şi astăzi acolo în stare sălbatică.

▸ **Piersicul,** cu flori trandafirii şi cu fructe gălbui sau roşietice, cu pieliţa catifelată, a fost adus din Persia în insula Rhodos, apoi în Egipt, şi de aici în Italia, sub domnia lui Claudius. Mai tîrziu cruciaţii au adus şi ei în Europa altoaie de piersici.

▸ **Zarzărul** este originar din Armenia, de unde a fost adus la Roma, în timpul lui Augustus, şi botezat „măr armenesc". De aici s-a răspîndit apoi în toată Europa.

▸ **Nucul,** arbore mare cu coroană bogată, cu frunze ce au un miros pătrunzător, după istoricul grec Teofrast, a fost adus din Persia.

▸ **Strugurii** sînt originari din Asia. Prima oară se vorbeşte despre struguri şi de vin în codicele babiloniene ale lui Hamurabi (sec. II î.e.n.).

▸ **Prunul,** cu flori alb-verzui şi cu fructe cărnoase, de culoare vînătă sau gălbuie, creşte, fără să fie îngrijit, în Siria, de unde a fost adus de către cruciaţi în Europa.

ÎN COSMOS

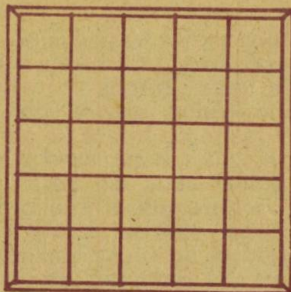
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	A	P	O	L	L	O	■	C	U	C
2						■			R	O
3	G	O	■					■	I	M
4				■				R	F	A
5				A	■			E	A	N
6				R			■	N	■	D
7		■		E				■	U	A
8	■	R	E	■				A	S	■
9	A	S	■		■	T	I	T	O	V
10	C	R					■	A	R	C

ORIZONTAL: 1) Navă spaţială pilotată, americană, cu două locuri din generaţia a doua, cu care s-au efectuat 10 lansări în 1965—1966. Îşi cîntă numele de unul singur. 2) Treaptă superioară pe rachetele „Atlas" şi „Thor" la misiunile „Ranger" şi „Mariner". Sateliţi geofizici vest-europeni. 3) Grigorescu Ovidiu. Plantă de nutreţ. Din timp! 4) Combustibilul utilizat în reactoarele rachetei. Stare de alarmă la toate bazele terestre de urmărire, control şi calcul. 5) 34,1 kg de astfel de materiale au fost aduse de pe Lună de „Apollo—11" (sing.). „Teren" de amerizare pentru capsulele cosmice americane. 6) Fildeş. 7) Cele globale de sateliţi sînt marea promisiune a meteorologiei şi telecomunicaţiilor (sing.). Udrescu Aurel. 8) Începe reacţia!... „Centaur", rachetă purtătoare americană. 9) Campion (fig.). Al doilea zburător cosmic lansat din U.R.S.S. la 6 august 1961. 10) Părţi componente ale rachetei purtătoare. Spirală.

VERTICAL: 1) Cosmonaut sovietic (1934—1968) care a efectuat primul zbor cosmic pe nava „Vostok—1" la 12 aprilie 1961. Acut. 2) Medic cosmonaut sovietic, membru al primului echipaj cosmic pe nava „Voshod". Patria lui Dumitru Prunariu, care a zburat în spaţiul cosmic la 14—22 mai 1981 (abr.). 3) „Meteor" la lansare! Tip de satelit american care a inaugurat telecomunicaţiile spaţiale. 4) Asteroidul numărul 173. Posedă. În cap! 5) Vehicul cosmic. Ajuns pe orbită! 6) Sateliţi canadieni pentru cercetarea inosferei. 7) Ratare. A se grăbi (reg.). 8) Satelit japonez de comunicaţii, care asigură 4 000 de circuite telefonice sau 8 programe TV color. Animal nordic. Pletele acului. 9) Vreme neprielnică lansărilor sau aterizărilor. Imponderabil. 10) Sistem automatizat de conducere a navelor cosmice. Vlădescu Costel.

PĂTRAT ARITMETIC

Să se înscrie în fiecare căsuţă numerele de la 10 la 34, astfel ca orizontal, vertical şi diagonal să rezulte aceeaşi sumă: 110. Nici una dintre cifre nu va fi utilizată de două ori!

RECONSTITUŢI ÎNMULŢIREA

```
  XXX ×
  123
  ---
  XX2
 X28
2XX
-----
2X2X2
```


TRIUNGHI

1 2 3 4 5 6 7 8 9

ORIZONTAL ŞI VERTICAL LA FEL: 1) Zăpadă în bătaia vîntului. 2) Semnată. 3) Vacanţa cea mai mare! 4) Pe cal. 5) Meşteri ceramişti. 6) Simbol al inspiraţiei poetice (pl.). 7) Plan (fig.). 8) În sunetul goarnelor. 9) Una!

VERIFICAŢI-VĂ CUNOŞTINŢELE

A — ursul alb; B — leul; C — cămila; D — condorul; E — struţul; F — zimbrul; G — hatteria.

CUM ESTE CORECT

1) ia, cai, n-aş; 2) cam; 3) ca-m; 4) d-or, c-or; 5) ce-ai, var; 6) ce-i; 7) va, ce-l; 8) iar, i-ar; 9) ia; 10) dea, de-a; 11) ce-a, s-ar; 12) ţi-i, mi-i; 13) iau, pun; 14) l-or; 15) noi, noi, noi; 16) a-i; 17) ş-ale; 18) te-i; 19) ne-a, n-aş; 20) vi-i, mi-i.

CINE A SPUS?...

1—a; 2—b; 3—c; 4—a; 5—a; 6—a; 7—b; 8—c; 9—b.

CINE A FOST SUPRANUMIT?...

1) George Coşbuc; 2) Eschil; 3) Frederic Chopin; 4) Vasile Alecsandri; 5) Hipocrat; 6) Herodot; 7) Mozart; 8) Honore Daumier.

INVITAŢIE LA OPERĂ

1) — a; 2) — c; 3) — b; 4) — a; 5) — c; 6) — b; 7) — c; 8) — b; 9) — a; 10) — b.

Originea peniței

Primele penițe metalice au fost confecționate și folosite de romani.

În muzeul din Neapole se află o asemenea peniță, descoperită la Pompei. Forma ei se apropie mult de ce a folosită astăzi. În mod obișnuit, romanii și grecii scriau pe pergament sau papirus cu penițe din pană de gîscă, folosind o cerneală destul de rezistentă, preparată fie din apă gumată, căreia îi adăugau rășini colorate, fie din drojdie de vin și alaun, combinate cu diverse culori.

În evul mediu se scria cu penițe confecționate din trestie. După secolul al X-lea au fost introduse din nou penele de păsări, cele mai întrebuințate fiind penele de gîscă. Penele de lebădă și dorb, considerate ca foarte fine, se întrebuințau numai la desenul de precizie.

Penițele de metal, care se foloseau destul de puțin în evul mediu, erau produse în mod sporadic, la cerere, fiind considerate obiecte de lux. Astfel, în secolul al XVI-lea, un mecanic francez, Arnoux, creează un tip de peniță din metal, care însă nu capătă extindere. În Anglia, prin secolul al XVII-lea, meșterul Harrison confecționează și el o peniță, la cererea doctorului Priestley din Birmingham, care speră că în felul acesta își va îmbunătăți scrisul. Ca materiale de confecție s-au folosit: aurul, argintul și bronzul.

Răspîndirea pe scară largă a peniței metalice a avut loc de-abia după 1802, cînd Wise construiește adevăratele penițe metalice, folosind oțelul.

În scurt timp penița metalică este introdusă în tot mai multe țări (în Anglia la 1830). Se construiesc fabrici speciale, perfecționîndu-se din ce în ce mai mult forma și materialul din care se fabrică penițele.

Numeroase centre își dispută întîietatea în ceea ce privește cantitatea și mai ales calitatea penițelor fabricate: Birmingham (Anglia), Boulogne (Franța), Essen (R.F.G.).

Odată cu perfecționarea penițelor și introducerea lor pe scară largă se dezvoltă și industria cernelurilor.

C. Vodă

PERMIS DE CIRCULAȚIE PENTRU COPII

Nu-i pentru nimeni un secret faptul că în condițiile actualului trafic rutier, care cunoaște o adevărată explozie continuă în ceea ce privește dezvoltarea și complexitatea lui, deplasarea fiecăruia dintre noi pe drumurile publice în deplină siguranță — ca pietoni, ca bicicliști sau ca pasageri în mijloacele de transport în comun — impune cunoașterea și respectarea întocmai și în toate împrejurările a unor reguli precise și unanim acceptate. În plus, cînd e vorba de copii, aceștia trebuie să acorde o atenție deosebită și alegerii locurilor de joacă, alegere care, la rîndul ei, se supune și ea unor reguli la fel de importante și de clare.

Sînt, printre voi, pionierii și școlarii, mulți cei care cunosc și respectă aceste reguli. Le-am învățat din lecțiile de educație rutieră predate în școli sau cu prilejul activităților desfășurate în cadrul organizat al patrulelor școlare de circulație. Dar tot mulți sînt și cei care, din diverse motive, le știu „după ureche" sau nu le știu deloc. Și pentru unii, și pentru alții, testul pe care vi-l oferim mai jos sperăm că se va dovedi deosebit de util: pentru primii — pentru că-și vor reaminti aceste reguli; pentru ceilalți — pentru că le oferă prilejul să le „descopere", să le rețină și să le aplice ori de cîte ori se vor afla în postura de participanți la traficul rutier.

Vrei să afli dacă ești sau nu un bun pieton, dacă știi să circuli cu bicicleta, precum și ca pasager în mijloacele de transport în comun în deplină siguranță, dacă îți alegi corect locurile de joacă? Dacă da, atunci, fără să te uiți la textele din pagina 200, încearcă să descoperi care sînt răspunsurile corecte la întrebările celor patru teste care urmează, încercuind cu culoare roșie literele din dreptul acestora. Atenție, fiecare întrebare poate să aibă unul sau mai multe răspunsuri corecte, precum și unul sau mai multe răspunsuri incorecte.

Testul nr. 1: EȘTI UN BUN PIETON?

1. Cum te deplasezi de-a lungul drumurilor publice?

a — numai pe trotuare; b — în lipsa trotuarelor, pe cărprile laterale; c — în lipsa trotuarelor sau a cărărilor laterale, pe partea dreaptă a părții carosabile; d — în lipsa trotuarelor și a cărărilor laterale, pe partea stîngă a acostamentului părții carosabile, cît mai aproape de marginea exterioară a acestuia.

2. Prin ce locuri și cum anume efectuezi traversarea unei artere de circulație cînd te afli într-o localitate?

a — numai prin locuri special amenajate pentru trecerea pietonilor; b — pe marcaje, pe culoarea verde a semaforului electric sau prin dreptul indicatoarelor „trecere pentru pietoni"; c — în lipsa mar-

r, semafoarelor indicatoarelor, și a capătul străzilor; – și prin alte locuri; — și prin imediata apropiere a vehiculelor oprite pe partea draptă a drumului public, atît prin fața, cît și prin spatele acestora; f — te angajezi în traversare numai după ce te-ai uitat de pe trotuar sau de pe acostament în stînga și în dreapta și te-ai convins că nu se apropie nici un autovehicul; g — în pas vioi și perpendicular pe axul longitudinal al drumului; h — în fugă și fără să te uiți în dreapta, nici în stînga; i — oblic pe axul longitudinal al drumului.

3. Cum procedezi în situația în care ai de traversat un drum public atunci cînd te afli în afara localităților iar în apropiere nu există locuri special destinate trecerii pietonilor?

a — mergi de-a lungul respectivului drum public, pe trotuar sau pe cărările laterale, pînă vei întîlni un loc special destinat trecerii pietonilor și acolo efectuezi traversarea; b — prin orice loc, în fugă și fără să te uiți mai întîi dacă din dreapta sau din stînga se apropie vreun autovehicul; c — prin orice loc, perpendicular pe axul longitudinal și numai după ce tre-ai asigurat mai întîi că nici din stînga, nici din dreapta, nu se apropie nici un autovehicul.

Testul nr. 2: ȘTII SĂ CIRCULI CU BICICLETA?

1. Cum intri cu bicicleta pe un drum public?

a — mergînd pe ea și înscriindu-te pe partea dreaptă a respectivului drum; b — mergînd pe lîngă ea pînă pe carosabil, unde te poți urca și porni pe partea dreaptă a drumului; c — mergînd pe lîngă ea, oprindu-te la marginea părții carosabile (pe trotuar sau pe acostament), asigurîndu-te mai întîi că din partea stîngă nu se apropie nici un vehicul, după care vei urca în șa și vei porni pe partea dreaptă a respectivului drum public.

2. Cum te deplasezi cu bicicleta de-a lungul drumurilor publice?

a — mergînd pe carosabilul acestora, pe partea stîngă sau pe partea dreaptă, cît mai aproape de marginea lor; b — circulînd pe pistele special amenajate pentru bicicliști sau pe cărările laterale, iar în lipsa acestora, pe acostamentul din partea dreaptă.

3. În ce condiții ai voie să circuli cu bicicleta pe partea carosabilă a drumurilor publice?

a — cînd plouă și cărăcile laterale, precum și acostamentul, sînt lunecoase; b — cînd respectivul drum public nu este intens circulat; c — numai în lipsa pistelor pentru bicicliști, precum și a cărărilor laterale și cînd acostamentul e necorespunzător mersul pe bicicletă, deplasarea făcîndu-se în această situație pe partea dreaptă a drumului public, cît mai aproape de marginea lui.

4. Cînd merg împreună doi sau mai mulți bibicliști, cum se circulă de-a lungul drumurilor publice?

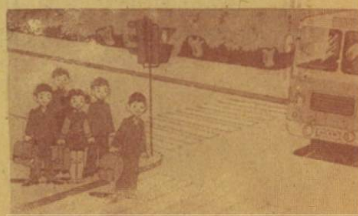
a — pot circula și în grup compact, cu condiția ca unul dintre ei să fie atent la vehiculele care vin din urmă și să-i avertizeze pe ceilalți la vreme, în așa fel încît să aibă timp să se înșire unul cîte unul pe partea dreaptă; b — numai unul cîte unul (în șir indian), folosind pistele speciale, cărările laterale sau acostamèntul de pe partea dreaptă a respectivului drum, iar în lipsa acestora, pe partea dreaptă a carosabilului, cît mai aproape de marginea acestuia.

5. Cum efectuezi virajul la stînga cînd circuli pe bicicletă?

a — ridicînd mîna stîngă în plan orizontal, după care poți intra în viraj, conducătorii vehiculelor care vin din spate fiind obligați, în această situație, să îți acorde prioritate; b — înscriindu-te lîngă axul longitudinal al drumului public și semnalizînd intenția de a efectua această operație prin ridicarea în plan orizontal a mîinii stîngi; c — asigurîndu-te că din spate nu se apropie nici un vehicul (dacă se apropie, îl lași să treacă), semnalizînd intenția respectivă (cu 50 de metri în localități și cu 100 de metri în afara acestora) prin ridicarea, în plan orizontal, a mîinii stîngi, înscriindu-te lîngă axul longitudinal al respectivului drum și acordînd prioritate vehiculelor care vin din față.

6. Cum efectuezi virajul la dreapta cu bicicleta?

a — fără asigurare și fără semnalizare, deoarece se merge tot timpul pe partea dreaptă a drumului; b — semnalizînd din vreme intenția de a efectua această operație, prin ridicarea mîinii drepte în plan orizontal și respectînd

întocmai semnificaţia indicatoarelor şi marcajelor din respectiva intersecţie, în cazul în care acestea există.

7. Cum semnalizezi, cînd circuli cu bicicleta, intenţia de a opri?

a — ridicînd braţul drept în plan orizontal; b — ridicînd braţul stîng în plan orizontal; c — ridicînd şi balansînd unul din braţe în plan vertical.

8. În ce situaţii eşti obligat, cînd circuli cu bicicleta, să te opreşti din mers?

a — la trecerile peste liniile de tramvai; b — la trecerile pentru pietoni, cînd trebuie să acorzi prioritate acestora; c — la indicatorul „Accesul interzis tuturor vehiculelor"; d — la indicatorul „Oprire la intersecţie"; e — cînd intri în acelaşi timp cu tramvaiul în staţiile prevăzute cu refugii; f — cînd intri în acelaşi timp cu tramvaiul în staţiile neprevăzute cu refugii; g — cînd trebuie să acorzi prioritate vehiculelor care vin din stînga în intersecţiile nedirijate; h — cînd trebuie să acorzi prioritate vehiculelor care vin din dreapta în intersecţiile nedirijate; i — la trecerile la nivel fără bariere.

9. Ca biciclist, la care dintre indicatoarele „Prioritate pentru circulaţie din sens invers", „Cedează trecerea" şi „Oprire la intersecţie" — poţi să-ţi continui drumul fără a opri şi în ce condiţii?

a — la indicatorul „Oprire la intersecţie", cînd acesta e plantat la cîţiva metri de capătul străzii; b — la indicatorul „Cedează trecerea", cînd se apropie vehicule; c — la indicatoarele „Cedează trecerea" şi „Prioritate pentru circulaţia din sens invers"; cînd nu se apropie nici un vehicul.

10. De la ce vîrstă ai voie să te deplasezi cu bicicleta pe arterele intens circulate?

a — de la 10 ani; b — de la 12 ani; c — de la 14 ani.

Testul nr. 3: FOLOSIŢI CORECT MIJLOACELE DE TRANSPORT ÎN COMUN?

1. Cum şi unde aştepţi mijloacele de transport în comun?

a — în staţii, pe partea carosabilă a arterelor de circulaţie; b — în staţii, pe trotuare, sau, acolo unde există, pe refugiile special amenajate;

2. Cînd şi cum efectuezi deplasarea de pe trotuare spre staţiile de tramvai neprevăzute cu refugii?

a — înainte de sosirea tramvaiului în staţie, în fugă, pentru a fi printre primii care se urcă în el; b — în timp ce tramvaiul soseşte în staţie, în fugă, pentru a putea urca înainte ca acesta să pornească din nou la drum; c — odată cu oprirea tramvaiului în staţie, după ce mai întîi te-ai uitat în partea stîngă, de-a lungul străzii, şi te-ai convins că vehivulele care circulă odată cu acesta s-au oprit la cîţiva metri în urma lui.

3. Cum efectuezi traversarea porţiunii de stradă care desparte trotuarul de refugiul din unele staţii de tramvai?

a — fără să te asiguri, deoarece în această situaţie pietonii au prioritate faţă de vehicule; b — fără să te asiguri şi în fugă, pentru a elibera cît mai repede porţiunea de stradă şi a da astfel posibilitate vehiculelor să circule nestînjenite; c — după ce mai întîi te-ai asigurat (uitîndu-te în stînga, de-a lungul străzii) şi ai lăsat să treacă vehiculele care se apropie.

4. Pe unde şi cînd te urci în mijloacele de transport în comun?

a — pe orice uşă, în momentul în care şi-au încetinit viteza, înainte de a opri în staţie, pentru ca şi ceilalţi pasageri să aibă timp să urce; b — numai pe uşa din spate, după oprirea acestora în staţie.

5. Pe unde şi cînd cobori din mijloacele de transport în comun?

a — pe orice uşă, în momentul în care şi-au încetinit viteza, pentru ca şi ceilalţi pietoni să aibă timp să coboare; b — numai pe uşa din faţă şi după oprirea acestora în staţie.

6. Unde şi cum stai, ca pasager în mijloacele de transport în comun, în situaţia în care nu mai sînt locuri pe banchete?

a — pe scară în cazul în care respectivul mijloc de transport e aglomerat, cu condiţia să te ţii bine de una din barele metalice; b — numai pe platforma acestora, ţinîndu-te tot timpul cu o mînă de un punct de sprijin fix (de o bară sau de marginea unei banchete).

Testul nr. 4: ÎŢI ALEGI CORECT LOCURILE DE JOACĂ?

1. De ce e periculos să te joci în imediata vecinătate a drumurilor publice?

deoarece există ...olul ca un „coe-...pier" neatent să te brîncească și să ajungi inopinant în fața unei mașini care se apropie; b — deoarece pot apărea situații în care — fie din cauza defecțiunilor tehnice, fie din cauza greșelilor comise de șofer — unele vehicule aflate în mers să părăsească partea carosabilă și să pătrundă pe terenurile din apropierea drumurilor publice; c — deoarece din neatenție, copiii pot să apară brusc pe carosabil (urmărind o minge, de pildă), în fața vehiculelor aflater în mers.

2. Cînd și în ce condiții ai voie să folosești partea carosabilă a drumurilor publice ca loc de joacă?

a — numai în timpul iernii, în zilele geroase, cînd pe suprafața carosabilă, acoperită cu polei, circulă mai puține vehicule și poate fi folosită ca patinoar; b — numai în timpul zilei, cu condiția ca respectivul drum public să nu fie intens circulat; c — numai vara și numai în timpul zilei, pentru șotron și mersul pe patine cu rotile, cu condiția ca drumul respectiv să fie asfaltat; d — niciodată, în nici o împrejurare.

3. Care dintre derdelușurile organizate „ad-hoc" le poți folosi pentru a te da cu săniuța sau cu schiurile?

a — pe cele a căror pantă se termină cu cel puțin cinci metri înainte de marginea drumului public; b — pe cele care se află în curți sau în locuri închise, cu garduri, și nu poți să ajungi cu sania sau cu schiurile în drum; c — pe cele cu o înclinație atît de mică, încît nu se prinde o viteză prea mare și în cazul în care apare un vehicul pe drum, poți să te oprești la timp; d — pe derdelușurile și în locurile unde drumul rutier este la distanță foarte mare și nu există pericol de accidente.

RĂSPUNSURILE CORECTE:

La testul nr. 1 — EȘTI UN BUM PIETON?

— la întrebarea nr. 1 — a, b, c;
— la întrebarea nr. 2 — a, b, c, f, g;
— la întrebarea nr. 3 — c.

La testul nr. 2 — ȘTII SĂ CIRCULI CU BICICLETA?

— la întrebarea nr. 1 — c;
— la întrebarea nr. 2 — b;
— la întrebarea nr. 3 — b, c;
— la întrebarea nr. 4 — b;
— la întrebarea nr. 5 — c;
— la întrebarea nr. 6 — b;
— la întrebarea nr. 7 — c
— la întrebarea nr. 8 — b, c, d, f, h, i;
— la întrebarea nr. 9 — c;
— la întrebarea nr. 10 — c.

La testul nr. 3 — FOLOSIȚI CORECT MIJLOACELE DE TRANSPORT ÎN COMUN?

— la întrebarea nr. 1 — b;
— la întrebarea nr. 2 — c;
— la întrebarea nr. 3 — c:
— la întrebarea nr. 4 — b;
— la întrebarea nr. 5 — b;
— la întrebarea nr. 6 — b.

La testul nr. 4 — ÎȚI ALEGI CORECT LOCURILE DE JOACĂ?

— la întrebarea nr. 1 — a, b, c;
— la întrebarea nr. 2 — d;
— la întrebarea nr. 3 — b, d.

Răspunsurile corecte constituie, de fapt, regulile de circulație pe care orice pieton, biciclist sau pasager în mijloacele de transport în comun trebuie să le cunoască și să le respecte, iar celelalte (răspunsurile incorecte), greșelile frecvente pe care le fac unii dintre copii în deplasarea pe drumurile publice într-una dintre cele trei ipostaze, precum și în alegerea locuriior de joacă. Dacă, procedînd cu toată sinceritatea, vei constata că nu ai nici un răspouns greșit la nici unul dintre cele patru teste, te poți considera un bun cunoscător al acestor reguli, pe care dacă le vei și respecta tot timpul cît te afli în postura de participant la traficul rutier și în timp ce te joci, vei fi în deplină siguranță. Dacă însă vei avea unul sau mai multe răspunsuri inexacte, înseamnă că ai încă lacune în pregătirea ta rutieră, pe care trebuie să le înlături cît mai repede cu putință.

CONSTANTIN DIACONU

ALMANAHUL „CUTEZĂTORII" — 1985

Editat de redacția revistelor „Cutezătorii", „Jóbarát", „Start spre viitor"

Redactor-șef: MIHAI NEGULESCU
Prezentarea grafică și tehnică: IOAN DONCA
Tiparul: Combinatul poligrafic „Casa Scînteii"
sub comanda nr. 40308
Adminstrația; Editura „Scînteia"

ORAR

AL ELEVULUI: ____________

1985

Cutezătorii

Fiecare pionier și școlar, un aspirant la „Banca de onoare" a autodepășirii la învățătură și comportare - „Cutezătorii" - „Start spre viitor"

LUNI	MARȚI	MIERCURI	JOI	VINERI	SÎMBATĂ

Cutezătorii

ALMANAH

Lei 18